

PRHtieto

Patentti- ja rekisterihallituksen asiakaslehti

1•2004

**Alueellistettu PRH –
koko Suomen PRH**

**INNOSUOMI
10 vuotta**

**Tietokonehiiren neljä
vuosikymmentä**

Svensk resumé

Sisältö

- 3** Lukijalle
- 4** Alueellistettu PRH – koko Suomen PRH
- 6** Maistraatti palvelee Patentti- ja rekisterihallituksen asioissa
- 8** Yhdistysrekisteri heijastaa yhteiskunnan muutoksia
- 10** Näköalapaikalla: Kirsi-Marja Teppo ja Tanja Wallenius EPOssa
- 13** INNOSUOMI 2004
- 14** Vuosikymmen työtä Suomen menestykseksi
- 16** Hiiri valloitti maailman
- 20** Teollisoikeudet seminaarin aiheena Etiopiassa
- 22** Ajankohtaista
  - Kaupparekisteristä poistetaan yrityksiä
  - Uusi vuosikertomus ilmestynyt
  - Tavaramerkki- ja mallilinjalle uusi johtaja
  - Kaupparekisterin kuulutukset netissä
  - WIPO kannustaa luovuuteen
  - Innovatiivisuus ja työllisyys vaikuttavat toisiinsa
  - Vanhojen yhtiöiden osakepääoman korotus siirtyy
  - PRH:n kirjasto Tietopäivillä
  - PRH syksyn messuilla
  - INNOSUOMEN tämä vuosi avattiin seminaarissa
  - Immateriaalioikeudet tukevat innovatiivisuutta
  - Uusi johtaja hoitamaan kansainvälisiä ja lakiasioita
- 29** Svensk resumé

Päätoimittaja

Leo Lehdistö

Toimittaja/toimitussihteeri

Leena-Liisa Lehikoinen

Toimitusneuvosto

Kristiina Grönlund

Terttu Heikkinen

Pirjo Hirvonen

Veli-Pekka Hyttinen

Markku Härkönen

Helena Leppänen

Leena Puolimatka

Marja-Terttu Railo

Ulkoasu

Riitta Lestinen

Edita Design/Edita Prima Oy

Kannen kuva

Riitta Lestinen

Paino

Edita Prima Oy

ISSN 1456-9590

Seuraava numero ilmestyy
marraskuussa 2004

Patentti- ja rekisterihallitus on ollut erilaisten hajautuspyrkimysten kohteena 70-luvun alusta lähtien. Silloin istunut hajasijoituskomitea esitti, että PRH kaikkinaensa siirrettäisiin Helsingistä Vaasaan. Asiasta ei tullut kuitenkaan totta, kuten ei muistakaan komitean silloin esittämistä hajasijoitushankkeista. Vain piskuinen opintotukikeskus ja Kelan ATK-yksikkö siirrettiin Jyväskylään.

Silloin esitettiin hajasijoitettaviksi 30 laitosta mm. Posti- ja lennätinhallitus, Ilmatieteenlaitos, Metsähallitus, Väestörekisterikeskus, Merenkulkuhallitus ja Tilastokeskus. Nämä laitokset hajasijoittamisen intohimot ovat jättäneet rauhaan, mutta PRH on ollut hajasijoittajain haaveissa tasaiseen tahtiin.

Sanomattakin on selvää, että yli 20 vuotta kestänyt jatkuva pelko työpaikasta on jäytännyt lähes viisisataapäistä työntekijäkuntaa kovalla kädellä. Hajautuksen uskottiin ja uskotaan myös rikkovan ammattitaidolla vuosia rakennetun palvelukokonaisuuden – monen elämäntyönkin.

Eduskunta on käsitellyt asiaa kaksikin kertaa 90-luvulla. Vuonna 1994 eduskunta totesi, ettei ole mitään syytä hajauttaa, vaan päinvastoin siirsi PRH:een yhdistysrekisterin, koska katsoi yhtenäisen viraston synergiaetujen auttavan myös silloin liian pitkien toimitusaikojen kanssa kamppailevaa yhdistysrekisteriä.

Vaikka yhdistysrekisterin käsittelyajat PRH:ssa melko nopeasti laskivat 19 kuukaudesta alle neljään kuukauteen, ja sama suunta oli kaikissa muissakin käsittelyajoissa, se ei kaikille riittänyt. Eduskunta joutui palaamaan PRH:n hajauttamiseen uudelleen vain kolme vuotta myöhemmin.

Talousvaliokunnan perusteellisen selvitystyön jälkeen eduskunta päätti, jälleen yksimielisesti, ettei PRH:ta ole syytä hajasijoittaa eikä pilkkoa. Se on ja toimii hyvin nykyisellään.

Siihen päättyi työntekijöiden parinkymmenen vuoden huoli työpaikasta ja siihen loppuivat vihdoinkin haaveet myös PRH:n hajasijoittamisesta – vai loppuivatko?

Me ymmärsimme hajasijoituksen perimmäisen idean, mutta emme nähneet kokonaisten virastojen siirtoja idean toteuttajina. Me otimme koko Suomen palveluksen tosissamme ja ryhdyimme hajauttamaan toimintoja ja tehtäviä viraston sijaan. Toteutimme alueellistamista ennen kuin sitä sanana oli kirjattu viralliseen valtioselityksen agendaan.

Nyt olemme luultavasti Suomen alueellistetuin virasto ja se näkyy mm. asiakastytyväisyytenä, nopeina käsittelyaikoina, toiminnan tuloksellisuutena ja työmme arvostuksessa.

Miten alueellistamisen temppeu tehtiin, mitä se tarkoittaa käytännössä, missä se näkyy, siitä enemmän tässä lehdessä.

Hyvää kesää joka niemeen, saareen ja notkelmaan!

LEO LEHDISTÖ

Alueellistettu PRH – koko Suomen PRH

Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain mukaan (2§) PRH:n tehtävänä on teknisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen.

Tässä työssä on korostetusti otettu huomioon tasapainoisen aluerakenteen ja koko maan elinvoimaisuuden edistäminen. Asia- ja kaslähttöisen toimintamme perustana on se, että palvelumme on nopeaa, joustavaa ja helposti käytettävissä PRH:n Innotalossa, alueellisissa palvelupisteissä ja tietoverkoissa. Tästä lähtökohdasta johtuen, Patentti- ja rekisterihallitusta on viimeisten kymmenen vuoden aikana voimakkaasti alueellistettu.

PRH:n alueyksiköitä ovat tällä hetkellä kaikki TE-keskukset, maistraatit, kauppakamarit, uusyrityskeskukset sekä vero toimistot Yritys- ja yhteistötietojärjestelmän, YTJ:n kautta. Lisäksi PRH:lla on yhteistyösopimus jokaisessa TE-keskuksessa toimivien keksintöasiamiesten ja kahdentoista yliopistoissa ja korkeakouluissa toimivan innovaatioasiamiehen kanssa.

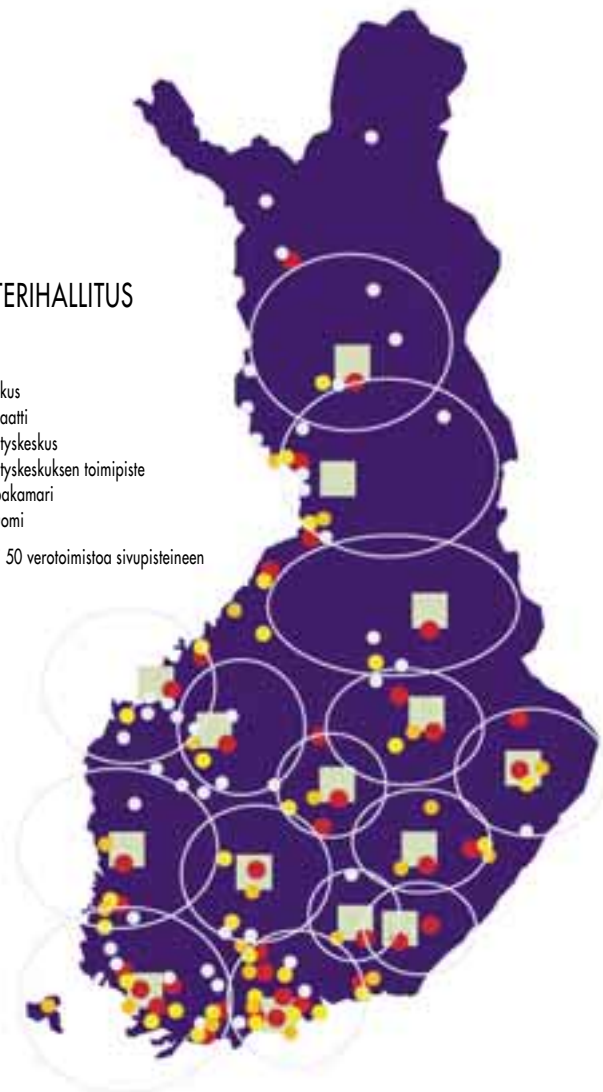
Vaikka asiakaskuntamme enemmistö toimii pääkaupunkiseudulla, voimakkaassa alueellistamisessa konkretisoituu tämän hetken pääasiamme, asiakaspalvelun parantaminen ja monipuolistaminen:

TE-keskukset

Patentti- ja rekisterihallituksen ja TE-keskusten yhteistyö käynnistyi epävirallisena kokeiluna syksyllä 1998. Virallisesti yhteistyö alkoi seuraavana keväänä 30.4.1999. Yh-

ALUEELLISTETTU PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

- TE-keskus
- Maistraatti
- Uusyrityskeskus
- Uusyrityskeskuksen toimipiste
- Kauppakamari
- Innosuomi
- Lisäksi 50 vero toimistoa sivupisteineen

teistyön lähtökohdaksi oli tarjota kansalaisille, yrittäjille ja yhteisöille kaikki PRH-palvelut aluepalveluina TE-keskuksissa. Ajatus oli siis byrokratian karsiminen viranomaiskäyntejä vähentämällä.

Vuosi vuodelta kehittynyt TE-keskustyhteistyö on ollut merkittävin Patentti- ja rekisterihallituksen toimintakenttään kuuluvien palvelujen laajennus koko Suomeen. Saavathan kansalaiset, yrittäjät, yritykset ja

yhteisöt nyt kaikki PRH-palvelut aluepalveluna TE-keskuksista yhden luokun periaatteella lähempänä koti- tai toimipaikkakuntaansa sen sijaan, että joutuisivat matkustamaan Helsingin Innotaloon.

Uskomme, että kaikilta tahoilta hyvän vastaanoton saaneella yhteistyöllä toteutetaan modernia aluepolitiikkaa.

Keksintöasiamiehet

Patentti- ja rekisterihallituksen ja Keksintösäätiön yhteistoimintasopimuksen mukaisesti keksintöasiamiehet sijoittuvat TE-keskuksiin vuonna 2000. Keksintöasiamiehiä on 15 eli yksi jokaisessa TE-keskuksessa.

Keksintöasiamiehillä on merkittävä rooli välitettäessä patentti-informaatiota ja työssä, jossa tehdään alueellisesti tunnetuksi, yhäkin heikosti tunnettua patentti-informaatiojärjestelmää. Keksintöasiamiesten tehtävänkuva on ollut jatkuvasti kehittyvä, viimeksi toiminta uudistui käsittämään TuoteStart-palvelun, jolla tuetaan tuotekehityshankkeen aloittamista ja innovaatioiden kaupallistamista.

Innovaatioasiamiehet

Patentti- ja rekisterihallituksella on sopimus kahdentoista Innovaatioasiamiehen toimimisesta asemapaikallaan kyseisen korkeakoulun, Patentti- ja rekisterihallituksen sekä keksintösäätiön yhteisen innovaatioasiantuntijana.

Innovaatioasiamiehet toimivat Helsingin kauppakorkeakoulussa, Helsingin yliopiston Biomedicumissa, Kumpulassa ja Viikissä, Jyväskylän yliopistossa, Kuopion yliopistossa, Lappeenrannan teknillisessä korkeakoulussa, Oulun yliopistossa, Tampereen teknillisessä korkeakoulussa, Turun yliopistossa sekä kaksi innovaatioasiamiestä Teknillisessä korkeakoulussa Espoossa.

Maistraatit

Kaupparekisterin tehtävistä siirrettiin 1990-luvun aikana kahdessa erässä asunto-osakeyhtiöiden tekemien kaupparekisteri-ilmoitusten käsittely paikallisviranomaisina toimiville maistraateille. Vuonna 2003 maistraatit käsittelivät 18 120 ilmoitusta.

Maistraateissa, joita on eri puolilla maata 35 kappaletta, annetaan myös PRH:n yritystys- ja yhteisölinjan asioita koskevaa neuvontapalvelua.

Suomen Jobs and Society ry

Patentti- ja rekisterihallituksen ja Suomen Jobs and Society ry solmivat 24.11.1992 yhteistyösopimuksen edistämään uusien yritysten syntymistä ja taloudellista kehitystä sekä parantamaan asiakaspalvelua erityisesti alueellisella tasolla.

Sopimuksen mukaan Patentti- ja rekisterihallitus vastaa tarvittavasta materiaalista, järjestää alaan liittyvää koulutusta ja tiedottaa lainsäädännössä tai käytännössä tahtuneista olennaisista muutoksista.

Uusyrittäjäkeskukset

Patentti- ja rekisterihallitus on tehnyt kaikkien 32:n Suomen Uusyrittäjäkeskusten kanssa yhteistyösopimuksen parantaakseen asiakas- ja tietopalvelua erityisesti alueellisella tasolla. Sopimuksella tuetaan uusien yritysten syntymistä ja vahvistetaan niiden taloudellista kehitystä.

Alueelliset kauppakamarit

Patentti- ja rekisterihallitus ja Keskuskauppakamari sopivat vuonna 1992 kaupparekisterin toimintaan liittyvien palvelujen tarjontaa koskevasta yhteistyöstä, jonka tarkoituksena on ollut parantaa palvelujen alueellista saatavuutta sekä kehittää ja ylläpitää tähän liittyvää muuta yhteistyötä.

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä YTJ

Vuonna 2001 otettiin käyttöön yritys- ja yhteisötietojärjestelmä YTJ, historiallinen ja suuri hanke, joka kansainvälisestikin on harvinainen kahden eri viranomaisen yhteistyö. Tämä Patentti- ja rekisterihallituksen ja verohallinnon yhteishanke vähentää yritysten hallinnollisia rasituksia ja tarjoaa mahdollisuuden asioida eri viranomaisten kanssa ”yhdeltä luukulta”. Patentti- ja rekisterihallituksen asiakkaille YTJ toi, alueelliseksi palvelupisteiksi kaupparekisteriasioissa maan kaikki 124 verohallinnon toimipistettä.

YTJ:n tietopalvelujen käyttäjämäärät ovat ylittäneet kaikki odotukset. Tammi-kuussa 2004 YTJ:n web-sivuilla kävi yli puolimiljoona kävijää, jotka tekivät yli 6,5 miljoonaa hakua!

PRH:n sähköiset palvelut

Patentti- ja rekisterihallitus on ollut sähköisen asioinnin edelläkävijävirasto, niin että jo pitkään kaikki asiakkaiden asioinnissaan tarvitsemat lomakkeet ovat olleet saatavissa sähköisesti. Tällä hetkellä kaikki PRH-palvelut, jotka eivät vaadi sähköistä allekirjoitusta, on asiakkaittemme saatavissa sähköisesti.

Sähköisiä palveluja myös käytetään, siitä on havainnollisena esimerkkinä suoran asiakaspalvelun kävijämäärissä tapahtunut lasku. Kävijämäärän lasku on ollut suunniteltua ja kohdistunut puhtaasti erilaisia tietohakuja tehneeseen asiakaskuntaan.

PRH:n web-sivuilla oli viime vuonna yli 1 750 000 kävijää, mikä on lähes puolta enemmän kuin vuonna 2002!

INNOSUOMI

Innovatiivisuuden viestiä viemään käynnistettiin vuonna 1994 INNOSUOMI-projekti. Se on vakiinnuttanut asemansa paitsi tasavallan presidentin vuotuisena INNO-palkintona myös koko Suomen kattavana alueellisena innovaatioiden ”haravana” sekä luovuuden ja osaamisen tärkeyttä välittävänä projektina.

Vuodesta 2003 alkaen INNOSUOMEN alueelliset raadit ovat toimineet TE-keskusjohtoisesti.

INNOSUOMI on toteuttanut lähtökohteisesti nykyistä hallitusohjelmaa, jossa painotetaan erityisesti yrittäjyyden, osaamisen ja luovuuden merkitystä. Projekti on kauppa- ja teollisuusministeriön, Patentti- ja rekisterihallituksen, Keksintösäätiön, Keskuskauppakamarin, Sitran, Tekesin, TE-keskusten, Suomen Jobs and Societyn, työministeriön, TT:n ja maakuntaliittojen yhteinen projekti, joka kuitenkin toimii PRH-johtoisesti.

LEO LEHDISTÖ

Maistraatti palvelee Patentti- ja rekisterihallituksen asioissa

Kuva: Leene-Liisa Lehtikainen

Rauno Partanen, maistraatin päällikkö kertoo, että viime vuonna Hämeenlinnassa hoidettiin yhteensä tuhat kaupparekisteriin ja yhdistysrekisteriin liittyvää ilmoitusta. Aila Aitta-aho (takana keskellä), Päivi Jaakonsaari ja Sinikka Heikkilä palvelevat PRH:n asioissa.

Maistraatit toimivat kaupparekisterin ja yhdistysrekisterin paikallisviranomaisina. Viime vuonna maistraateissa käsiteltiin yhteensä yli 18 000 ilmoitusta.

taa myös kaupparekisteri- ja yhdistysrekisteristä otteita ja ottaa vastaan ilmoituksia.

Neuvonta ja tietopalvelu on keskeinen osa työtä.

– Asunto-osaakeyhtiöiden asioissa tuodaan paljon ilmoituksia paikan päälle tänne maistraattiin, koska samalla halutaan kysyä neuvoja. Tavallista on, että ilmoituksen tekijöillä ei ole riittävää oikeudellista tuntemusta tai aikaisempaa kokemusta asiasta, Partanen kertoo.

Asiakaspalvelutyössä tapahtui huomattava muutos kolme vuotta sitten, kun yritys- ja yhteisötietojärjestelmä (YJT) otettiin

käyttöön. Järjestelmä on verohallinnon ja Patentti- ja rekisterihallituksen yhteinen tietokanta.

– Ennen YJT:tä tuntui turhauttavalta ottaa ilmoituksia vastaan, kun niitä ei voinut saman tien diaarioida. Nyt kaikki hoituu samalla kertaa, kiittelee Partanen.

Hämeenlinnan maistraatin toimialueena on 16 kuntaa ja 3 kihlakuntaa: Hämeenlinnan, Riihimäen ja Forssan kihlakunnat. Maistraattiin on viime vuonna jätetty 560 asunto-osaakeyhtiötä koskevaa ilmoitusta. Muita kaupparekisterin ja yhdistysrekisterin ilmoituksia on yli 300, joten voidaan pu-

Hämeenlinnan maistraatin päällikkö, henkikirjoittaja **Rauno Partanen** kertoo, että maistraateilla on vuosikymmeniä pitkä perinne rekisterien pitämisestä.

– Ennen maistraatteja paikallisviranomaisina toimivat rekisteritoimistot ja sitä ennen henkikirjoittajan toimistot. Kaupparekisterin ja yhdistysrekisterin palvelut ovat olleet pitkään meillä Hämeenlinnassa.

Eri puolella Suomea on 37 maistraattia. Hämeenlinnassa, kuten muuallakin maassa, rekisteröidään asunto-osaakeyhtiöt, annetaan jäljennöksiä yhtiöjärjestyksistä, yhtiösopimuksista ja säännöistä. Maistraatti an-

Maistraatti toimii kaikkialla Suomessa

Maistraatteja on eri puolilla Suomea yhteensä 37. Kunkin maistraatin toimialueena on yksi tai useampi kihlakunta. Joillakin maistraateilla on lisäksi useita palveluyksiköitä, jotta palvelut olisivat mahdollisimman hyvin asiakkaan saatavilla. Ahvenanmaalla maistraatin tehtäviä hoitaa lääninhallitus.

Maistraatti vastaa alueensa väestötietojärjestelmästä, holhousasioista, ja venerekisteristä. Maistraatti hoitaa kaupparekiste-

riä ja yhdistysrekisteriä. Maistraatissa tutkitaan avioliiton esteet, nimenmuutokset ja vahvistetaan perukirjojen osakasluettelot. Uusimpina tehtävinä maistraatilla on avioehtosopimusten rekisteröinti ja isyyden tunnistamisen vahvistaminen.

Maistraatin henkikirjoittaja suorittaa siviilivihkimiset ja hän toimii myös julkisena notaarina ja kaupanvahvistajana.

Lisätietoa: www.maistraatti.fi

hua yhteensä tuhannesta kaupparekisteriin ja yhdistysrekisteriin liittyvästä ilmoituksesta viime vuonna.

Patentti- ja rekisterihallituksen koulutus on tärkeää

Hämeenlinnan maistraatin kauppa- ja yhdistysrekisteriryhmässä on neljä työntekijää, jotka tekevät muitakin maistraatin töitä. Ryhmän lisäksi maistraatissa työskentelevät henkilörjoittajat tekevät myös päätöksiä. Rauno Partanenkin hoitaa aika ajoin kaupparekisterin ja yhdistysrekisterin asioita.

– Olen työskennellyt Hämeenlinnan maistraatissa vuodesta-86. Asiat ovat tulleet tutuiksi näinä vuosina, ja olemme pitäneet itsemme ajan tasalla järjestämällä omaa koulutusta.

Partanen, kuten koko kauppa- ja yhdistysrekisteriryhmä, onkin tyytyväinen, kun Patentti- ja rekisterihallitus alkoi järjestää jälleen koulutusta, jossa maistraattilaiset voivat täydentää tietoaan.

Paikallistason yhteistyö syvenee

Hämeenlinnan maistraatti ja Hämeen työvoima- ja elinkeinokeskus (TE-keskus) palvelevat samoissa asioissa ja ovat Patentti- ja rekisterihallituksen alueellisia viranomaisia.

Rauno Partasen mielestä onkin syytä pohtia, kuinka kaksi samassa kaupungissa lähekkäin toimivaa viranomaista voisivat parantaa palvelujaan. Hämeenlinnassa maistraatti ja TE-keskus ovat mukana suuremmissa seutuyhteistyössä, jonka puitteissa kootaan yhteen yrittämiseen liittyviä neuvontapalveluja ja sitä kautta pyritään parantamaan eri palvelujen saatavuutta ja palvelujen tarjoajien välistä yhteistyötä.

– Yhdessä saamme enemmän aikaan, Partanen kiteyttää.

LEENA-LIISA LEHIKONEN

Patenttitiedon avulla pääset jo varhain uuden tekniikan, kilpailijoiden tuotekehityksen ja markkinasuunnitelmien jäljille.

Patenttialan tieto- ja tutkimuspalvelut auttavat kartoittamaan oman alasi tekniikan tason, saat tietoa kilpailijoistasi ja ennakkotietoa oman ratkaisusi patentoitavuudesta.

Lue lisää

www.prh.fi

TUTKIMUSPALVELUT

- Tekniikan tason selvitys
- Ennakkouutuustutkimus

Tilaukset ja lisätietoa patentin neuvonnastamme:
Neuvontainsinööri (09) 6939 5858
faksi (09) 69395316
sähköposti neuvonta.patentti@prh.fi

TIETOPALVELUT

- Nimitutkimus
- Patenttiperhehaku
- Kansainväil. kilpailijaseuranta
- Kotim. patenttihakemusvalvonta

Tilaukset ja lisätietoja kirjastostamme:
Informaattikko (09) 6939 5213
Tietopalvelusihteeri (09) 6939 5480
faksi (09) 6939 5601
sähköposti infoserv.patent@prh.fi

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

- luotettavan tiedon tuottaja -

Yhdistysrekisteri heijastaa yhteiskunnan muutoksia

Sanonta Suomesta yhdistysten luvattuna maana ei ole perätön. Yhdistysrekisterissä on pitkälti toistasataatuhatta toimivaa yhdistystä. Määrä lisääntyy vuosittain parilla tuhannella uudella yhdistyksellä.

Kertautuvien jäsenyyksien kautta eri yhdistyksiin kuuluu yhteensä 15 miljoonaa suomalaista. Luku kuulostaa huikealta, mutta kun asiaa ajattelee tarkemmin niin voidaan todeta, että lähes jokainen työssä käyvä suomalainen kuuluu ammattijärjestöön, poliittisesti aktiivit kuuluvat puolueisiin, monet kuuluvat harrastustoimintojensa kautta harrastusyhdistyksiin ja kaupunginosayhdistyksiin ja vanhemmat lastensa kautta koulu- ja kotiyhdistyksiin. Jäsenyyslistaa voisi jatkaa lähes loputtomiin.

Itsenäisen Suomen ensimmäisiä lainsäädäntöhankkeita oli säätää yhdistyslaki. Lain tärkein tarkoitus oli turvata yksi perusoikeuksista, yhdistymisvapaus, demokraattinen yhdistystoiminta – oikeus, joka ei Suomen historian kaikissa vaiheissa ole ollut itsestään selvä.

Ja kyllä suomalaiset ovat tuota vapautta käyttäneet! Patentti- ja rekisterihallituksen yhdistysasiain yksikön ylläpitämässä yhdistysrekisterissä on noin 122 000 rekisteröityä ja toimivaa yhdistystä. Yhdistyksiä koskevia ilmoituksia tulee vuosittain 18 000–20 000. Näistä uusien yhdistysten perustamisilmoituksia on noin 2 000–3 000 ja vuosittain puretaan 500–1 000 yhdistystä.

Ensimmäinen 15.3.1919 rekisteröity yhdistys oli Kristillinen taideseura ry, jonka aatteellisena tarkoituksena kristinuskon hengessä on herättää taideharrastusta. Seura toimii edelleen.

Yhdistysten kirjo on laaja

Yhdistyslaissa sanotaan, että yhdistyksen voi perustaa yhteisen aatteellisen tarkoituksen toteuttamista varten. Aatteellisen tarkoituksen käsite on erittäin laaja, siinä on vain mielikuvitus rajana. Niinpä yhdistysrekisteristä löytyy yhdistyksiä ammattiyhdistystoiminnasta poliittisista puolueista ole-mattomuuden tutkimista varten.

Tälle välille mahtuvat kaikki mahdolliset urheiluharrastusyhdistykset, kulttuuriyhdistykset ja sosiaaliset yhdistykset. Yhdistysten kautta ja niiden avulla edistetään demokratiaa, maailmanrauhaa, ”ei”- ja ”kyllä-EU:ta”. Jokaiselle on jotakin ja jos sitä omaa ei löydy, niin ainahan sen voi perustaa.

Yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset ja eri ilmiöt heijastuvat hyvin nopeasti yhdistysrekisterin toimintaan. Hyvänä esimerkkinä tästä on kun valtion kunnille ohjaama rahoitus väheni, niin yhdistyksistä on tullut kunnissa merkittävä tekijä sosiaalisten palvelujen tuottajana. Pahimpana lama-aikana työttömät perustivat etujaan ajamaan yhdistyksiä. EU:n jakamaa tukea kanavoimaan on maaseudulle perustettu lukuisia leader- ja kyläyhdistyksiä.

Yhdistyksen perustaminen on helppoa

Yhdistyksen perustaminen on helppoa ja yhdistymisvapauden turvaamiseksi myös halpaa. Perustajana voi olla luonnollinen henkilö tai oikeuskelpoinen yhteisö. Jo kol-

me yli viisitoistavuotiasta henkilöä voi perustaa yhdistyksen.

Rekisteröityjen yhdistysten perustamaa yhdistystä kutsutaan liitoksi. Tällaisia liittoja ovat muiden muassa kaikki ammattiliitot, poliittiset puolueet ja urheilujärjestöt, jotka taas puolestaan voivat olla useampi tasoisia.

Rekisteröity puolue on muodoltaan rekisteröity yhdistys, jonka varsinaisena tarkoituksena on vaikuttaa valtiollisiin asioihin ja joka on merkitty myös puolerekisteriin.

Aatteellisen yhdistyksen perimmäisenä tarkoituksena on saada ihmiset yhteiseen toimintaan, ”puhaltamaan yhteiseen hiileen” hyväksi kokemansa asian edistämiseksi. Kun sitten löytyy tällainen joukko ihmisiä tai yhteisöjä yhteisen aatteen ympärille, he kokoontuvat ja päättävät perustaa yhdistyksen, liittyä siihen ja hyväksyä sille yhteisesti sovitut säännöt.

Säännöistä tulee ilmetä aatteellinen tarkoitus, aatteelliset toimintamuodot sekä demokraattiset päätöksentekotavat. Säännöt voivat olla yhden arkin mittaiset tai sitten ne voivat sisältää kahdenkymmenen sivun verran erilaisia määräyksiä, jotka koskevat kyseisen yhdistyksen toimintaa.

Yhdistysrekisteri tarkastaa, että säännöt ovat lain mukaiset ja jollei estettä ole merkitsee yhdistyksen rekisteriin. Rekisteröinnillä syntyy oikeushenkilö, joka voi saada nimiinsä oikeuksia, ottaa velkaa, vuokrata

Yhdistysrekisteri

toimitiloja ja jonka jäsenet eivät ole taloudellisessa vastuussa toiminnasta.

Yhdistysrekisteri on perusrekisteri

Yhdistysrekisteri on julkinen atk-muodossa pidettävä perusrekisteri. Se sisältää tällä hetkellä tiedot yhdistyksen perustamispäivästä, kotipaikasta, rekisteröintipäivästä, tarkoituluokasta, nimenkirjoittajista sekä mahdollisen sääntömuutoksen rekisteröintipäivästä. Lisäksi rekisteristä näkyy yhdistyksen nimenkirjoitustapa.

Perusrekisterit turvaavat osaltaan yhteiskunnan toimivuuden. Perusrekistereistä säädetään laeissa ja asetuksissa, ja perusrekisterien tiedot on suojattu tarkkaan. Tietojen luovutus ei saa loukata yksityisyyden suojaa ja jokaisella on oikeus tarkistaa omat tietonsa. Jokaisella on myös oikeus kieltää tietojensa luovutuksen esimerkiksi suoramarkkinointiin.

Perusrekisterejä ovat väestötietojärjestelmä, kiinteistötietojärjestelmä ja yritys- ja yhteisötietojärjestelmä YTJ, joka on Patentti- ja rekisterihallituksen ja verohallinnon yhteinen tietojärjestelmä. YTJ sisältää keskeiset yrityksiä ja yhteisöjä koskevat tiedot. Sen muodostavat Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämät kaupparekisteri ja säätiörekisteri, verohallinnon liike- ja yhteisötunnusrekisteri sekä Tilastokeskuksen ylläpitämä yritys- ja toimipaikkarekisteri.

Kauppakamarit ja uskonnolliset yhdyskunnat uusimpana yhdistysrekisteriin

Yhdistysrekisteri on perustamisestaan saakka rekisteröinyt ainoastaan aatteellisia yhdistyksiä. Toimintaa on vuosien saatossa kehitetty manuaalisesta rekisteristä nykyaikaiseen atk-rekisteriin. Sähköiset tietopalvelut ovat huippuluokkaa.

Vuosi 2003 oli kuitenkin historiallinen yhdistysrekisterin elämässä, sillä eduskunta säätöi kaksi lakia: kauppakamarilain ja uskonnonvapauslain, jotka toivat uusia tehtäviä yhdistysrekisterille.

Kauppakamarilain mukaan yhdistysrekisteri rekisteröi keskuskauppakamarin ja kauppakamarit sekä niitä koskevat ilmoi-

tuksia. YREKA on yhdistysrekisterin suora käyttöpalvelu, jonka avulla voi katsella yhdistysrekisterissä olevia tietoja ja vireillä olevien ilmoitusten käsittelyvaiheita.

CD-Yreka on kaksi kertaa vuodessa ilmestyvä CD-rom levy, joka sisältää yhdistysten rekisteriotteelle merkittävät tiedot.

Yhdistysnetti on PRH:n kotisivuilla oleva maksuton palvelu. Se sisältää yhdistysrekisterissä olevista yhdistyksistä perustiedot.

NettiYREKA on Internetissä toimiva palvelu ja sisältää yhdistyksistä rekisteriotteen tiedot.

WAP-Yreka on nimensä mukaisesti wappuhelimessa toimiva palvelu, jonka kautta

saa yhdistysrekisteriotteen tiedot suoraan kännykkään. Sähköisiä palveluja ovat lisäksi yhdistysten osoitetietopalvelu ja palvelu, josta saa linkin yhdistyksen sääntöihin ja yhdistyksen kotisivuille.

Lisätietoa yhdistysrekisteristä saa Patentti- ja rekisterihallituksen verkkosivuilta.

www.prh.fi

tukset. Jotta yhdistys voidaan rekisteröidä kauppakamarina se tarvitsee kauppa- ja teollisuusministeriön luvan. Kauppakamarit toimivat paikallisen elinkeinoelämän toimintaedellytysten edistäjänä. Lisäksi niillä on julkisoikeudellisia tehtäviä. Kauppakamareihin kuuluukin lähes 17 000 jäsentä; yrityksiä ja yhteisöjä.

Uusi uskonnonvapauslaki toi yhdistysrekisteriin kokonaan uuden yhteisömuodon: uskonnollisen yhdyskunnan. Tarjoituksena on ollut turvata perustuslaissa säädetyn uskonnonvapauden käyttämistä sekä luoda puitteet uskonnonvapauteen sisältyvälle uskonnolliselle yhdistymisvapaudelle. Yhdistyslakia sovelletaan varsin laajalti uskonnollisiin yhdyskuntiin niiden erityisluonne huomioon ottaen.

Yhdistysrekisteri pitää uskonnollisista yhdyskunnista yllä samoja tietoja kuin yhdistyksistäkin. Yhdyskunnan säännöistä ennen rekisteriin merkitsemistä antaa opetusministeriön asiantuntijalautakunta lausunnon. Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyys rekisteröidään kuten ennenkin väestötietojärjestelmään.

Yhdistysasiain neuvottelukunta toimii vireästi

Yhdistysrekisteri on aina pitänyt toiminnassaan tärkeänä ylläpitää toimivia yhteyksiä käytännön yhdistyselämään. Patentti- ja rekisterihallituksessa toimii vireästi yhdistysasiain neuvottelukunta, jossa on edustettuna Suomen suurimmat puolueet, etujärjestöt ja urheiluelämä.

Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii pääjohtaja **Martti Enäjärvi**. Se kokoontuu noin 6 kertaa vuodessa ajankohtaisten yhdistysmaailmaa koskevien aiheiden äärelle keskustelemaan ja tuo siten merkittävää tietoa ja käytännön asiantuntemusta yhdistyselämästä. Neuvottelukunnan asiantuntemusta voidaan siten hyödyntää kehitettävissä yhdistysrekisterin toimintaa.

RIITTA LAE

Kirjoittaja työskentelee Patentti- ja rekisterihallituksen yhdistysrekisteriasian jaostopäällikkönä.

Millainen on tutkijainsinöörin ja patenttivirkailijan työarki EPOssa?

Euroopan patenttivirastossa EPOssa työskentelee yli 6 000 työntekijää. Münchenissä heitä on noin 2500, joista yli 1500 on eri alojen tutkijainsinöörejä. Suomalaisia Münchenissä on jo kolmisenkymmentä. Tutkijainsinööri Kirsi-Marja Teppo ja patenttivirkailija Tanja Wallenius kirjoittavat omasta työstään. Teppo on työskennellyt EPOssa neljä vuotta ja Wallenius puolitoista vuotta.

Kirsi-Marja Teppo on työskennellyt EPOssa Münchenissä vuodesta 2000. Hän aloitti EPOssa puoli vuotta sen jälkeen kun oli valmistunut kemian tekniikan osastolta Teknillisestä Korkeakoulusta Otaniemestä. – EPOsta kuulin koululla järjestetyssä rekrytointitilaisuudessa, kertoo Kirsi-Marja.

KIRSI-MARJA TEPPO

■ Työskentelen direktoraatissa 2.1.19, jossa tutkitaan lähinnä metallien päällystystä, sähkökemialla, kiteiden kasvua, magneettisia materiaaleja, pattereita ja polttokennoja käsitteleviä patenttihakemuksia.

Työkielinä EPOssa ovat englanti, saksa ja ranska. Suomalaisen patenttitutkijoiden tulee hallita näistä kaksi erittäin hyvin, kolmas kieli – yleensä ranska – opitaan työn ohessa. Vastaava helpotus on kaikilla kansalaisuuksilla, joilla äidinkieli ei ole yksi edellä mainituista EPO:n ns. virallisista kielistä.

Työskentely EPOssa tutkijainsinöörinä on aluksi hyvinkin haastavaa, sillä uutta suvateltavaa tietoa tulee paljon. Jokainen uusi tutkija aloittaa työuransa noin kuukauden mittaisella patenttikurssilla. Jotkut, kuten

minä itsekin, laitetaan ennen tätä kurssia kahden kuukauden mittaiselle kielikurssille, jos kolmannen kielen hallinta on heikohkoa. Tällä tavalla kaikille työn aloittaville varmistetaan samat mahdollisuudet.

Nykyään patenttikurssilla opetetaan sekä uutuus- että patentoitavuustutkintaa pa-

tenttioikeuden perusteiden ohessa. Aloittaessani vuonna 2000 meidät koulutettiin aluksi vain patentoitavuustutkintaan. Uutuustutkintaan minut koulutettiin EPO:n BEST-projektin (Bringing Search and Examination Together) myötä vuoden 2002 lopulla.

Muutaman vuoden työkokemuksen jälkeen kaikki tutkijat pääsevät jäseniksi väite-käsittelyihin; aluksi keksinnöllisyystutkin-nassa tapahtuviin ns. suullisiin käsittelyihin, jotka eivät ole yleisöille julkisia. Näiden käsittelyjen tarkoituksena on lähinnä nopeuttaa tutkinnan päätökseen saattamista. Suullisen käsittelyn lopputuloksena on yleensä myönnetty patentti, harvemmin hylätty patenttihakemus.

Viralliset, patentin myöntämisen jälkeen tapahtuvat väitekäsittelyt ovat julkisia ja niihin tutkijat koulutetaan ensin olemalla pöytäkirjan kirjoittaja eli toinen jäsen, myöhemmin olemalla ensimmäinen jäsen eli päätöksen kirjoittaja.

Puheenjohtajaksi pääseminen vaatii karkeasti arvioiden seitsemän vuoden työkokemuksen, direktoraatista ja henkilön muusta taustasta riippuen. Puheenjohtajana oleminen edellyttää käsittelykielen erittäin hyvää hallintaa.

Minulla on keskimäärin 3–5 väitekäsittelyä vuodessa kummassakin edellä mainitussa kategoriassa. Väitekäsittelyiden määrä riippuu kuitenkin vahvasti tutkinta-alueesta. Muun muassa polymeerikemian alueella väitekäsittelyjä on huomattavasti enemmän.

Suurelle osalle EPO:n tutkijoista väitekäsittelytyö on kaikkein mieluisinta ja haasteellisinta työtä, kuulun itsekin tähän enemmistöön.

Iso osa työstä on patentin hakijoiden kanssa kirjeitse tai puhelimitse tapahtuvaa

*Tanja Wallenius aloitti EPOssa Münchenissä joulukuussa 2002.
– Olin muuttanut kaksi vuotta aiemmin Müncheniin vastavalmistuneena toimintaterapeuttina. Kuulin EPOsta suomalaisen insinööriystäväni kautta ja kiinnostuin siitä kansainvälisen imagon vuoksi, Tanja kertoo.*

mielipiteidenvaihtoa. Joka päivä tulee yrittää selvittää, mitä kukin patentin hakija on itse asiassa keksinyt. Uutuustutkinta on ehkä tutkijan työn pitkävetaisin osa. Se koostuu lähinnä tietokantojen selauksesta. Päivässä saattaa joutua pikaisesti silmäilemään jopa tuhatta artikkelia tai patenttihakemusta.

EPO:n ilmapiiri eroaa suuresti tyypillisestä saksalaisesta jäykästä virastoilmapiiristä. Kansalaisuuksien kirjo antaa oman piristysruiskeensa arkeen ja eri maista tulevien ihmisten erilaiset työtavat jaksavat aina puhuttaa sekä hämmästyttää. Suomalaiselle saattaa olla vaikea tottua yksittäistoi- mistoihin, joiden ovet vielä yleensä pidentään kiinni.

Tulevaisuuden unelmissa hämmöittää ”European qualifying examination for professional representatives” -kokeen suoritus. Kokeen suorituksen myötä saattaa EPOsta avautua uusia haastavampia tehtäviä. Toisaalta kokeen suoritus helpottaisi mahdollista Suomeen paluuta, koska kokeen läpäis- tyään voi toimia Suomessakin patenttiasia- miehenä muutaman vuoden työkokemuksen jälkeen.

KIRSI-MARJA TEPPÖ

Patent Examiner

TANJA WALLENIUS

■ Patenttinvirkailijoiden joukko on työhis- torialtaan yksi EPO:n värikkäimmistä. Suu- rin osa aloittavista patenttinvirkailijoista ei ole työskennellyt aiemmin patenttialalla, jo- ten työhön koulutetaan tiiviillä kurssituk- sella, tutoroinnilla ja työpajoissa. Kuten tut- kijainsinööritkin, meidät patenttinvirkailijat koulutetaan patenttikäsittelyn eri vaiheisiin.

Patenttinvirkailija omaa parissa vuodessa hyvät tiedot ja työkokemuksen kahdesta patenttikäsittelyn vaiheesta, joko vastaanot- to- (receiving section), uutuustutkimus- (search), patentoitavuustutkimus- (exam) tai väitekäsittelyvaiheesta. Münchenissä suurin osa uusimmista kollegoista aloittaa search- tai examkoulutuksessa.

Päivittäistä yhteistyötä teemme patentin hakijoiden ja tutkijainsinööreiden kanssa. Satunnaisesti pidämme yhteyttä muihin EPO:n toimistoihin yksittäisten patenttiha- kemuksien tiimoilta. Työn harmonisointi tarkoittaa elävimmän työssäni sitä, että kaikki päätökseni tulisi olla toteutettavissa aivan samoin, jos kollegani viereisessä hu- oneessa tai Hollannissa tekisi ne. Toimistojen yhteistyön tehostamiseksi kaikki työntekijät tekevät uransa aikana työvierailuja muihin EPO:n toimistoihin.

Urani aikana olen oppinut paljon uudes- ta alasta, mutta tunnen ettei minun tarvitse tehdä päätöksiäni suinkaan side silmillä, vaan työnlaadulle löytyy riittävästi aikaa. Toki paineita suuremmasta tuotannosta ai- na löytyy, mutta ne täytyy osata käsitellä ja

lokeroida ajatuksissaan niin, ettei tarkkaa- vuus työssä kärsi lainkaan. Patenttinvirkai- lijän ura etenee yhä suurempiin vastuunot- toihin työtehtävissään ja osaamansa käsit- telyvaiheen tietojen syventämiseen. Mün- chenin patenttinvirkailijat on jaettu 13 osas- toon, ja yhden osastojohtajan alaisuudessa työskentelee 20–30 patenttinvirkailijaa.

Itse koen EPOssa työskentelyn tarjoavan erittäin mielenkiintoisen näköalapaikan alalle, jota en vielä Suomessa ollessani tun- tenut ollenkaan. Mahdollinen Suomeen pa- luu tuntuu kiehtovammalta omatessani opiskelujeni lisänä patenttialan tiedot ja tai- dot, toisaalta tämä työkokemus antaa myös hyvän ponnahduslaudan työskentelyyn jos- sain kolmannessa maassa.

TANJA WALLENIUS

Formalities Officer

INNOSUOMI 2004

- *Luovuus ja pk-yritykset*
- *Henkinen omaisuus ja innovaatiot hyvinvoinnin edistäjinä.*

Luovuutta ja henkistä omaisuutta pk-yrityksissä voisi verrata öljyyn. Molempien esiin kaivaminen vaatii paljon työtä, molemmat tarvitsevat mittavaa jalostusta ollakseen käyttökelpoisia ja molemmat tarvitsevat suojaa väärinkäytöksiltä. INNOSUOMEN 2004 tavoite on nostaa tietämyksen tasoa teemasta sekä pyrkiä palkitsemaan niitä yrittäjiä, jotka ovat onnistuneet konvertoimaan ideansa innovaatioiksi.

Teemalla ”Henkinen omaisuus ja innovaatiot hyvinvoinnin edistäjinä” pyritään korostamaan yritysten henkisten voimavarojen ja henkisen omaisuuden järjestelmän keinoja innovaatiotoiminnan, liiketoiminnan ja työllisyyden edistämiseksi.

Toiminta tänä vuonna

INNOSUOMI-kilpailun lisäksi järjestetään maakunnallisia tapahtumia, koululaisten INNOKOULU-ideointitapahtuma, johon osallistuu peruskoulujen 1. ja 2. luokat val-

takunnallisesti sekä ammattikoulut Tampereen seudulla, varusmiesten INNOINT-keksintökilpailu sekä vuoden loppupuolella Innoviikko joka huipentuu INNOSUOMI-pääjuhlassa jaettavaan tasavallan presidentin INNOSUOMI-palkintoihin.

INNOSUOMEN käytännön työ tapahtuu maakunnallisissa toimikunnissa lähellä varsinaisia osallistujia, asiakasrajapinnassa. Maakunnallinen toimikunta tai raati on TE-keskusvetoinen ja koostuu yleensä keksintöasiamiehestä, viestintävastaavasta ja paikallisista asiantuntijoista. Tänä vuonna toivotaan myös innokasta osanottoa Ahvenanmaalta, missä INNOSUOMEN edustajana toimii Ålands Teknologicentrum.

Uutuutena edellisiin vuosiin on ehdotusten lähettäminen suoraan TE-keskuksiin maakunnallisille raadeille. Näistä ehdotuksista raadit valitsevat ja palkitsevat maakunnalliset voittajat. Parhaat ehdotukset raadit lähettävät edelleen valtakunnalliseen kilpailuun.

Osallistujien hankintaa vauhdittaakseen maakunnalliset toimikunnat järjestävät erilaisia innovaatiotoimintaa ja yrittäjyyttä tukevia tapahtumia, sekä pyrkivät viemään INNOSUOMI-tietoutta muihin alueella järjestettäviin teemaan sopiviin tapahtumiin. Työn helpottamiseksi alueellisille toi-

mikunnille on tehty valmiiksi erilaista perusmateriaalia: lehdistötiedotteita, juliste, kilpailulomakkeita, kalvosarja, logot yms.

Organisaatio

Valtakunnalliseen kilpailuun lähetettyjen ehdotusten alkukarsinnan suorittaa INNOSUOMEN työvaliokunta. Valiokunnassa on tänä vuonna enimmillään yksitoista henkeä INNOSUOMEN taustaorganisaatioista. Puheenjohtajana toimii Keksintösäätiön toiminnanjohtaja Juha Jutila. Tarvittaessa työvaliokunta pyytää lisälausuntoja asiantuntijoilta.

Lopullisesti ehdotukset arvioi INNOSUOMI-raati, joka tekee puheenjohtajansa Patentti- ja rekisterihallituksen pääjohtaja **Martti Enäjärven** johdolla Tasavallan Presidentille raadin esityksen palkittavista. Palkinnot jakaa tasavallan presidentti **Tarja Halonen** marraskuussa 2004 järjestettävässä INNOSUOMEN palkintotilaisuudessa.

SAMI SUNDSTRÖM

INNOSUOMEN projektipäällikkö

www.innosuomi.fi

Vuosikymmen työtä Suomen menestykseksi

INNOSUOMEN aktiivinen taival on kymmenen vuoden mittainen, mutta idean lähtökohta saa hakea selvästi pitemmän ajanjakson takaa. Konkreettisesti asiaa kypsytettiin pari vuotta. Patentti- ja rekisterihallituksen pääjohtaja **Martti Enäjärvi** puhui Oulunsalossa vuonna 1992 Suomalaisen patentin 150-vuotistapahtumassa. Ongelmana tuolloin oli löytää keinoja maamme nostamiseksi taloudellisesta lamasta. Tuosta tilaisuudesta käynnistyi keskustelu, joka johti INNOSUOMEN perustamiseen vuonna 1994.

Samaan aikaan kun ensimmäinen suomalainen patentti rekisteröitiin vuonna 1842, kannusti **J.V. Snellman** suomalaisia kansalliseen itsetuntoon puhumalla sivistyksestä pienen kansakunnan tärkeimpänä voimavarana. Nykyinen panostuksemme koulutukseen, tuotekehitykseen ja tekniseen osaamiseen ovat kuin suoraan tuosta snellmanilaisesta opinkappaleesta.

Luovuutta, yrittäjyyttä ja yhteistyötä

INNOSUOMEN ensimmäinen suojelija tasavallan presidentti **Martti Ahtisaari** esitti tervehdyksensä käynnistyneelle projektille keväällä 1994.

– Tulevaisuutemme on kiinni ensisijaisesti osaamisestamme. INNOSUOMI-projektin päämääränä on luovuuden, yrittäjyyden ja yhteistyön kautta edesauttaa parempaa työllisyystilannetta maassamme.

Sama peruslinja jatkuu edelleen kymmenvuotiaassa hankkeessa. INNOSUOMEN juhlaulkaisussa, joka ilmestyy manu-

faktuuripäivänä toukokuussa 2004, tasavallan presidentti **Tarja Halonen** korostaa valtiollaan tuotekehitysmäärärahojen ohella laajapohjaista yhteistyötä yritysten, yliopistojen ja korkeakoulujen, kuntien ja rahoitusorganisaatioiden kesken

– INNOSUOMI on osa tätä toimintaa. Sen keskeinen tehtävä on rohkaista ideoitujen tuotteistamista ja kannustaa niiden pohjalta uutta yrittäjyyttä. Hankkeen vahvuuksiin ovat koko sen kymmenvuotisen toiminnan ajan kuuluneet laaja alueellisuus sekä sen taustavoimien monipuolisuus ja vahvuus. Tämä on mahdollistanut vankan kontaktipinnan yrittäjien, innovaattoreiden sekä tutkimusta ja tuotekehitystä toteuttavien ja tukevien tahojen keskuudessa.

Presidentti painottaa myös INNOSUOMEN kykyä säilyttää ajankohtaisuutensa ja tuoreutensa.

– Tähän on vaikuttanut kaksi erityispiirrettä, ajankohtaisten vuositeemojen toteuttaminen ja panostus nuoriin.

Erityisesti presidentti mainitsee viime vuoden teeman ”innovaatioilla kestäväan kehitykseen” sekä INNOINT- ja INNO-KOULU-projektit, jotka ovat vankkoja osoituksia siitä, että nuorissa on luovuutta.

Kymmenessä vuodessa 56 palkittua

INNOSUOMEN keskeinen toimintamuoto on innovatiivisten yritysten ja henkilöiden vuosittainen palkitseminen tasavallan presidentin INNOSUOMI-palkinnoilla. Tähän mennessä palkintoja on myönnetty 56 yritykselle, yhteisölle ja henkilölle. Lisäksi muutamina vuosina on jaettu kunniamainintoja, yhteensä 11 kappaletta.

Ensimmäinen pääpalkinnon saaja vuon-

ERITYISTEEMOINA OVAT TÄHÄN MENNESSÄ OLLEET

1997	INNOVAATIOT JA SUOMALAISEN IHMISEN ELÄMÄNKAARI
1998–99	SUOMALAISET INNOVAATIOT EUROOPAN MARKKINOILLE
2000	INNOVAATIOT JA KAUPUNKIKULTTUURI
2003	INNOVAATIOILLA KESTÄVÄÄN KEHITYKSEEN
2004	LUOVUUS JA PK-YRITYKSET – HENKINEN OMAISUUS JA INNOVAATIOT HYVINVOINNIN PERUSTANA

na 1994, Finnzymes Oy, kelpaa edelleenkin malliesimerkiksi hyvästä innovatiivisesta yrityksestä. Se palkittiin kehittämistään DNA-polymeraasientsyymeistä, joita käytetään geeniteknikassa, perinnöllisten geneettisten tautien diagnostiikassa sekä henkilötunnistuksessa mm isyys- ja rikostutkimuksissa.

Hanke sai alkunsa teekkareitten tutkimuksista Teknillisessä korkeakoulussa. Yritys perustettiin vuonna 1986. Liikevaihto oli noussut vuoteen 2002 mennessä yli 7 miljoonaan euroon, ja yritys työllistää 45 henkilöä.

Yksi keksinnön tekijöistä, yrityksen toimitusjohtaja **Pekka Mattila** sanoo, että INNOSUOMI-palkinnolla on etenkin yrityksen imagoa nostavia vaikutuksia. Ulkomaisille yhteistyökumppaneille on ollut helpompi markkinoida yrityksen high tech-statusta.

INNOSUOMI-palkittujen keskuudessa on useita menestystarinoita. Niitä kaikkia yhdistää suomalaiseen luovuuteen ja osaamiseen pohjautuva keksintö ja tehokas taustavoimien yhteistyö idean tuotteistamiseksi ja markkinoimiseksi.

Henkinen omaisuus hyvinvoinnin perustana

Kuluvan vuoden INNOSUOMI-teema, luovuus ja pk-yritykset – henkinen omaisuus ja innovaatiot hyvinvoinnin perustana, liittyy Maailman Henkisen Omaisuuden Järjestön (WIPO) ja Patentti- ja rekisterihallituksen yhteistyöprojektiin, jonka tavoitteena on henkisen omaisuuden suojaus- ja käyttömekanismien saattaminen entistä paremmin osaksi pk-yritysten toiminnallista arkipäivää. WIPO:n taholla toivotaan, että Suomessa voitaisiin kehittää toimintamalleja, jotka olisivat vietävissä esimerkeiksi maailmalle.

Vuositeema peilautuu kaikkeen INNOSUOMI-toimintaan. Myös INNOINT- ja INNOKOULU-tapahtumien yhteydessä korostetaan yrittäjyyttä ja siihen liittyviä kysymyksiä.

Kuva: Juhna Raikonen/PRH:n arkisto

Juhlintaa työn merkeissä

INNOSUOMI viettää 10. vuosijuhlaansa työn merkeissä ja samalla uusiutuen. Vuodesta 2004 alkaen INNOSUOMI-palkintoehdokkaaksi voi tulla projektin taustaorganisaatioiden ehdotuksen perusteella sekä lisäksi itse ilmoittautumalla. Aikaisemmin ehdokkaat itse ilmoittautuivat kilpailuun joka kolmas vuosi, ja muina vuosina taustaorganisaatiot ovat etsineet ehdokkaat omia kanaviaan käyttäen.

Nyt kaikki luovat voimat mukaan! INNOSUOMEEN osallistumalla voi vain voit-

taa, niin kuin Finnzymes Oy:n ja monien muiden esimerkit osoittavat. Tietoa toimintamuodoista, aikatauluista ja kilpailusäännöistä saa mm. INNOSUOMI-toimistosta, www.innosuomi.fi -verkkosivuilta ja TE-keskuksista, jotka myös toimivat vetovastuussa alueellisten kilpailujen toteuttajina ja valtakunnallisten palkintoehdokkaisten esivalitsijoina.

AARNO KAILA

INNOSUOMI-työvaliokunta

40

Hiiri valloitti maailman

Monelle meistä päivittäin eniten käytetty työkalu on tietokoneen hiiri.

Hamuilemme sen kämmeneemme monet kerrat päivässä.

Kämmenen peittämä hiiri liikkuu pöydällä melkeinpä ajatuksen voimalla. Tuijotamme vain kuvaruutuun ja silmien ja käden yhteistyö toimii saumattomasti, kun sen keran on oppinut. Moniko meistä mahtaa käyttäessään miettiä hiiren ”syntyjä syviä”?

Hiiri tietokoneen olennaisena osana tuli laajaan käyttöön vasta 1980-luvun alkuvuosina, ensin Apple Macintoshin koneissa. Mutta niin kuin niin moni keksintö, Applen hiirikin oli jo parikymmentä vuotta aikaisemmin tehdyn peruskeksinnön parannettu versio.

Hiiri syntyi 40 vuotta sitten

Hiiren tarina kerrotaan usein lyhyesti siten, että hiiren keksi **Douglas Engelbart** ja hänen tutkijakollegansa Stanford Research Institutessa (jäljempänä SRI) 1960-luvulla. Väitetään, että perusidea on jo vuodelta 1963, mutta patenttia siihen haettiin vuonna 1967 (ja US-patentti nro 3 541 541 myönnettiin 1970). Hiiren kehittämistä jatkettiin 1970-luvulla Xeroxilla, joka paransi alkupeleistä ideaa, mutta markkinoille menestystuotteeksi hiiren lanseerasi siis Apple Computer 1980-luvulla.

Hiiren keksijä Douglas Engelbart on koulutukseltaan sähköinsinööri ja aloitti työuransa tutka-asiantuntijana nykyisen

NASAn edeltäjässä NACA Ames -laboratoriossa. Erinäisten vaiheiden jälkeen hän päätyi tutkijaksi SRI:hin ja yhteistyöhön puolustusministeriön ARPA-ohjelman kanssa (ARPAssa kehitettiin ARPAnet, nykyisen Internetin alku). ARPA tilasi SRI:ltä tutkimuksen, jossa kokeiltiin ja vertailtiin erilaisia tietokoneen kuvaruudun valintatyökaluja.

Varhaisimmissa tietokoneissa ei ollut tarvetta osoittaa kuvaruudun eri osiin, koska tieto syötettiin telexin kaltaisilla välineillä tai reikäkortteilla. Varhaisimmat tekstipäätteet jäljittelivät teleksia, näyttö vain korvasi paperin. Kesti kauan, ennen kuin näppäimistöön tulivat nuolinäppäimet.

Hiiren perusidea Engelbartilla oli ollut jo ennen projektin alkua. ARPAn ohjelmassa se voitiin rakentaa ja sen toimivuutta kokeilla. Hiiren varsinaisen rakennustyön teki Engelbartin työkaveri **Bill English**.

Engelbart julkisti hiiren San Franciscon tietokonekonferenssissa vuonna 1968. Julkistaminen tapahtui videokonferenssina, ensimmäisenä laatuaan. Kotitekoisella moodezilla ja vuokratuilla videolinkeillä hän oli konferenssipaikan näyttämöltä yhteydessä oman laboratorionsa työntekijöihin ja koko esitys heijastettiin videotykillä kirkkaaksi kuvaksi esityspaikan valkokankaalle yli tuhannen hengen yleisölle.

Aplodit olivat raikuvat. Mitään sellaista ei ollut ennen nähty. Kyse oli hiiren, hypermedian, videotykin ja videokonferenssitekniikan ensiesiintymisestä.

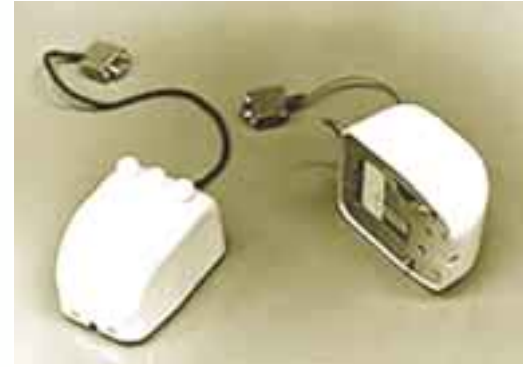
Puinen laatikko pyörien päällä

Ensimmäinen hiiri oli puinen laatikko, jossa oli kaksi pyörää, toinen x-akselin suuntaista liikettä varten ja toinen y-akselia varten. Molemmat pyörät oli yhdistetty potentiometriin, jotka tunnistivat pyörien liikkeen. Hiiren päällä oli yksi punainen nappi, jolla käskyt annettiin tietokoneeseen, ja johon lähti hiiren peräpästä. Patentin 3 541 541 hiiressä oli jo kolme painiketta. Patenttipiirustuksista näkyy myös hiiren silloinen käyttöympäristö: tutkamainen näyttöruutu ja kirjoituskoneen tapainen laite tietojen syöttöön. Nykyisen kaltaiset henkilökohtaiset tietokoneet eivät olleet vielä syntyneet.

Väitetään, että ensimmäisen hiiren käyttö oli monimutkaista ja vaati pitkän, jopa monen kuukauden oppimisajan. Hiiri jäikin ilmeisesti tutkijakammioiden työkaluksi, eikä tullut markkinoille.

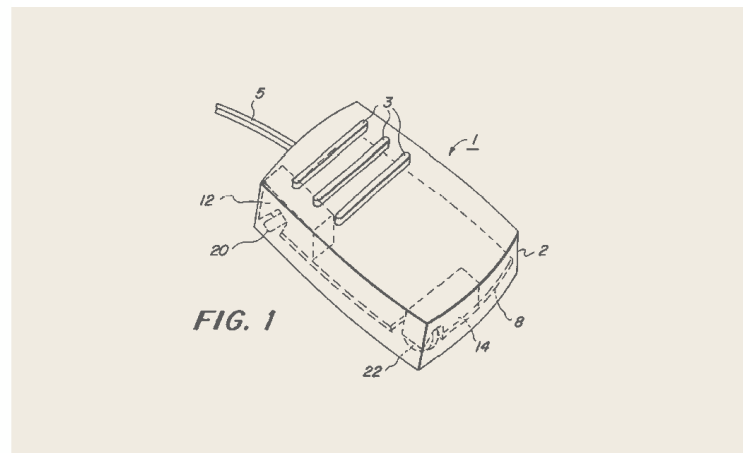
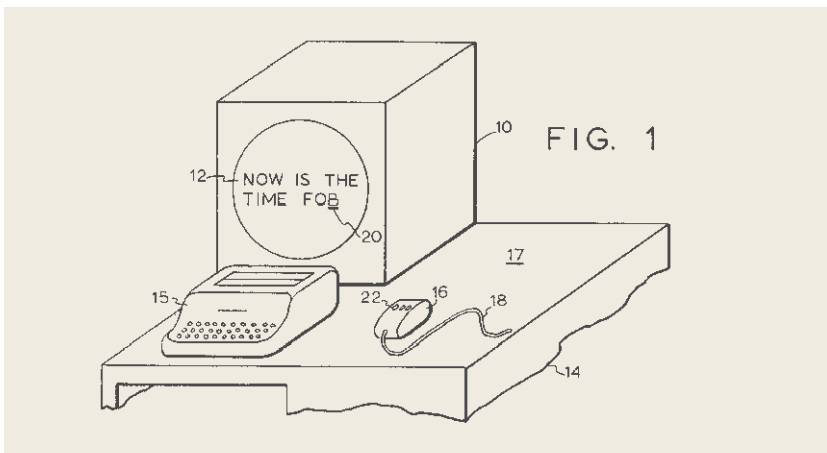
Engelbart totesi jossain haastattelussa, että SRI ei ymmärtänyt hiiren merkitystä, vaan antoi muutaman vuoden kuluttua siihen lisenssin Applelle noin 40 000 dollarin hinnasta, siis melko halvalla. Apple kehitti hiirestä aivan uuden sukupolven. Ilman sitä

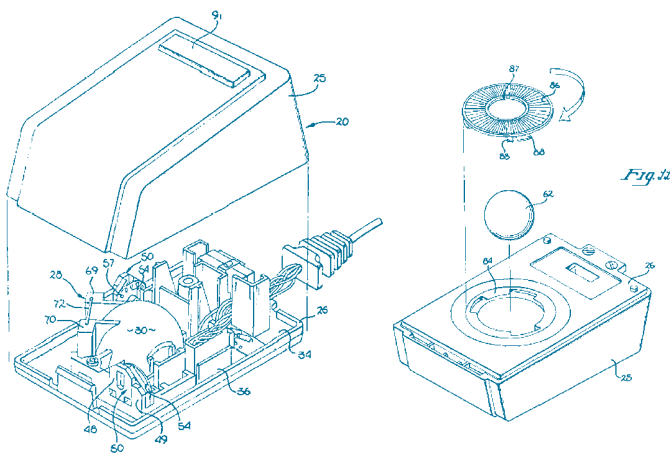
Ensimmäinen hiiri oli tehty puusta, sen pohjassa oli kaksi pyörää ja päällä yksi punainen nappi-painike. Nimen hiiri se sai vähän myöhemmin ihan vain siksi, että se "hännällisenä" muistutti hiirtä.

SRI:ssä käytössä ollut kolmpainikkeinen hiiri, jossa johto tietokoneeseen lähtee edestä, niin kuin nykyisissäkin hiirissä.

US-patentin 3541541 piirustuksen tietokone näyttää vähän erilaiselta kuin nykyinen koneemme. Näppäimistö muistuttaa kirjoituskonetta ja hiirenkin "häntä" lähtee perästä, kun se nykyisin lähtee hiiren edestä. Tässä hiirissä on kolme painiketta.

Xerox Parc:n patentoima ensimmäinen hiiri, joka oli Jack Hawleyn suunnittelema. US-patentti 3 987 685 vuodelta 1976.

Applen Lisaan suunniteltu hiiri, jota käyttäjiltä saadun palautteen perusteella sittemmin paranneltiin. US-patenttiin 4 464 652 pantiin jostain syystä keksijäksi vain Applen omat suunnittelijat Lapson ja Atkinsonin. Dean Hoveyn panos unohdettiin kokonaan. Hovey teki US-patenttivirastoon ns. Re-issue-pyyynnön vuonna 1985 ja sen perusteella hänet merkittiin patenttiin ensimmäiseksi keksijäksi.

Hiiri onkin muuttunut sammakoksi ja raketiksi.

40

Hiiri valloitti maailman

kehitystyötä hiirestä tuskin olisi tullut jokamiehen työkalua.

Monimutkainen ja kallis hiiri

Xerox perusti 1970-luvun alussa tutkimuskeskuksen Palo Altoon (PARC) ja sen vetäjäksi tuli ARPA-ohjelmaa vetänyt Bob Taylor. PARCin tehtävä oli kehittää tulevaisuuden toimisto. SRI:stä siirtyi muutamia tutkijoita PARCiin ja Apple Computersiin. Heidän joukossaan oli hiiren rakentaja Bill English. PARC lähtikin 1970-luvulla parantamaan hiirtä. Se pieneni ja litistyi, pienet pyöreät nappulat korvattiin isommilla suorakaiteen muotoisilla. Kahden pyörän tilalle tuli pallo. Sen liikkeitä havainnoivat kaksi rullaa, jotka oli puolestaan kytketty sähköharjoihin. Nämä lähettivät signaalin, joka siirsi kursoria näytöllä.

Xeroxin hiiri tuli markkinoille 1970-luvun lopulla Star-tietokoneen myötä. Sitä myytiin myös erikseen, mutta se oli sängen kallis: itse hiiri maksoi 400 \$ ja lisälaitteet sen liittämiseksi tietokoneeseen melkein toisen mokoman. Lisäksi tarvittiin ohjelmointityötä kutakin eri tietokonetta varten, koska hiiren käyttämiseksi tietokoneessa ei vielä ollut noin vain ostettavissa ohjelmia.

Tämäkin hiiri oli siis pikemminkin laboratorioinstrumentti kuin kaupallinen tuote. Kovin monta ostajaa hiirellä ei ollut. Xeroxin laite oli myös turhan monimutkainen ja vikaantumisherkkä.

Monet muutkin yritykset yrittivät kaupallistaa hiirtä 1970-luvun lopussa ja 1980-luvun alussa. Kymmenkunta yritystä myi siihen aikaan erilaisia hiiriä. Jack Hawley-niminen insinööri, joka oli ollut Xeroxilla kehittämässä hiirtä, perusti Mouse Housen

ja myi Xeroxin lisenssillä hiiriä. Mainoksissa häntä kutsuttiin nimellä ”big cheese of mouse design”. Sveitsiläinen Logitech aloitti toimintansa näihin aikoihin. **Steven Kirsch** MIT:stä kehitti oman hiiren ja siitä kehitettiin myöhemmin IBM:n PC:n hiiri.

Laboratoriohiirestä kotihiireksi

Apple Computer lanseerasi ensin 1982 Lisatietokoneensa ja sitten 1984 suuren suosion saaneen, Suomessa kottaraispöntöksi kutsutun Macintosh-tietokoneensa. Varsinkin jälkimmäisen myötä hiiri ja tietokone siirtyivät laboratorioista kotien työkaluiksi.

Kun Applen ensimmäisiä tietokoneita alettiin kehittää, ei siihen alussa ajateltu hiirtä, vaikka kehittäjistä osa olikin tullut SRI:stä ja tunti hiiriteknikan muutenkin. Vasta kun Applen perustaja **Steve Jobs** kävi PARCissa tutustumassa tekniikkaan, hän innostui asiasta. Hän kuitenkin tilasi hiiren suunnittelutyön ulkopuoliselta suunnittelu-toimistolta, Hovey-Kelley Designilta.

Jobs halusi hiiren, jonka valmistus maksoi korkeintaan 35 \$ ja joka liukuisi vaikkapa farkkupallojen päällä ja toimisi luotettavasti. Monimutkaista, hienoa laitetta piti siis yksinkertaistaa huomattavasti, tehdä se kestävämmistä mutta halvemmista materiaaleista ja valmistus piti saada helpomaksi, sarjavalmistukseen sopivaksi.

Roll-on-deodorantista se alkoi

Dean Hovey aloitti suunnittelutyöt käymälä ostosmatkalla paikallisessa tavaratalossa. Hän osti kaikki hyllystä löytyvät roll-on-deodorantit ja kotitaloustavaraosastolta muutamia voilautasia ja sopivia muovitavaroita prototyypin tekoon. Viikonlopun ai-

kana kasattiin ensimmäinen prototyyppi hiirestä ja Ban-nimisen roll-on-deodorantin kuula sai toimia sen pallona.

Prototyyppi vakuutti applelaiset ja niin alkoi varsinainen suunnittelutyö. Suunnittelijat olivat niin innostuneita asiastaan, että kuulemma Hoveyn kodinkoneista ja Kelley'n BMW:stä katosi hiireen tarvittavia osia, jos kaupat eivät sattuneet olemaan auki silloin, kun jotain osaa tarvittiin.

Kun hiiren rakenne alkoi muuten olla valmis, ongelmaksi jäi kotelo. Lopulta päädyttiin ruiskupuristettuun muovikoteloon, johon kuula ja sen liikkeen tietokoneelle välittävät rullat, valokytkimet ja muut komponentit voitiin helposti asentaa oikeille paikoilleen. Rakenne sopi hyvin sarjavalmistukseen ja suoja sopivasti likaantumiselta. Kuulan likaantumista ei voitu kuitenkaan kokonaan välttää. Siksi hiiren pohjaan suunniteltiin rengasmaisen kansi, jonka käyttäjä saattoi näppärästi kiertää auki ilman työkaluja poistaakseen kuulan puhdistusta varten.

Vain yksi painike, joka äänitelee

Applon hiireen tuli lopulta vain yksi painike (Applelle ominaista vieläkin), mutta keskustelu painikkeiden lukumäärästä ja ominaisuuksista vei useamman kuukauden. Painikkeen ergonomia ja käyttäytyminen suunniteltiin tarkkaan. Painike oli hiiren tärkein osa. Jos sen toiminta saatiin ”paikoilleen”, hiirestä tulisi hyvä.

Painike ei saanut olla liian herkkä, koska käyttäjän sormi lepäsi sen päällä koko työkentelyn ajan. Jotta käyttäjä ymmärtäisi, milloin sormen painallus antaa tietokoneelle käskyn, painikkeen rakennetta muokat-

tiin niin, että siihen saatiin toimintaa kuvaava ääni click ja pieni vastus, joka tuntui painettaessa.

Hiiriperhe on kasvanut isoksi

Hiiriperhe on 1980-luvun alun lisääntynyt ja ”muuntunut geneettisesti” mitä mielikuvituksellisimpiin muotoihin. Nykyään hiiriä on satoja erilaisia, mutta suosituin hiirimali näyttää edelleen olevan perusidealtaan kämmenen sisään sopiva malli. Joiltakin on häntä hävinnyt langattoman tekniikan myötä.

Keskustelu hiiren painikkeiden sopivasta määrästä on luonut eri koulukuntia. Engelbart päätyi aikanaan ensimmäisten proto-

tyyppien jälkeen kolmeen painikkeeseen, koska ei omien sanojensa mukaan keksinyt, miten voisi sovittaa siihen haluamansa viisi. Applen tietokoneissa painikkeita on vain yksi. IBM:n PC:ssä oli kolme painiketta ja 1990-luvulla on kehitetty hiiriä, joihin on mahtunut viisi tai useampiakin painikkeita. Nykyään useimmissa tietokoneissa on kaksi painiketta ja joissakin keskellä pieni rullausnappula, jolla voi siirtyä kuvaruudulla ylös ja alas.

Hiiren korvaavia laitteita on myös kehitetty useita. Engelbart suunnitteli aikanaan polven avulla ohjattavan kursorin. Polvi oli kuulemma jopa hieman tarkempi ohjaamaan kursorin liikkeitä kuin käsikäyttöinen

hiiri. Samoin hänellä oli ideoita polkimella ja jopa pään liikkeillä ohjattavasta kursorista.

Nykyisin suosittu hiiri on myös optinen hiiri, jossa hiiren alla oleva pallo on korvattu optisella lukijalla. Hiiren korvikkeita ovat muiden muassa digitointitasot, valokynät, minijoystickit, tasohiiret ja ohjauspallot sekä pieni tappi G, H ja B-näppäimien välissä ja äänentunnistus, joka soveltuu vain erityiskäyttöön.

KRISTIINA GRÖNLUND

Kirjoittaja työskentelee neuvontayksikön päällikkönä Patentti- ja rekisterihallituksen patentti- ja innovaatiolinjalla.

- Kaupparekisterisasiointiin peruskurssi
- Osakeyhtiöiden erityiskysymykset
- Patentit, tavaramerkit, mallit
- johdantokurssi teollisoikeuksiin
- Patentin peruskurssi
- Patentit teknisen tiedon lähteenä
- Patentit kansainvälistyvässä yrityksessä
- Mallioikeuden peruskurssi
- Tavaramerkkien peruskurssi
- Yhteisön tavaramerkki ja yhteisömalli
- Tavaramerkkien kansainvälinen rekisteröinti

Oivalla tie menestykseen Tartu tietoon

Tarjoamme jatkuvasti uusia ja ajantasaisia, monipuolisia teollisoikeuksiin ja yritystoimintaan liittyviä kursseja, joista hankit nopeasti tietoa yrityksesi toiminnan tukemiseen.

Kurssimme ovat käytännönläheisiä, joten voit saada heti vastauksia kysymyksiisi luennoivilta asiantuntijoiltamme.

**Tule mukaan kehitykseen ja
tutustu kurssivalikoimaamme
Internetissä www.prh.fi**

**PATENTTI- JA
REKISTERIHALLITUS**

- luottavan tiedon tuottaja -

Teollisoikeuksia opiskeltiin Etiopiassa

Afrikan maissa ollaan suuntautumassa teollisoikeuksiin pariin. "Innostus asiaan on suuri", sanoo Veli-Pekka Hyttinen, kirjallisuuspalveluinsinööri Patentti- ja rekisterihallituksesta.

Hän on pitänyt patentti-informaatiokoulutuksen Etiopiassa.

Kirjallisuuspalveluinsinööri Veli-Pekka Hyttinen Patentti- ja rekisterihallituksesta (kolmas oikealta) koulutti afrikkalaisia teollisoikeuksiin. Hyttisen viressä vasemmalla Etiopian patenttiviraston pääjohtaja Getachew Mengistie ja hänen vieressään kurssin järjestäjä Francoise Wege WIPOsta.

Sain kunnian olla mukana toteutamassa Maailman henkisen omaisuuden järjestön WIPOn, Yhdistyneiden kansakuntien Afrikan talouskomission UNECAN ja Etiopian demokraattisen tasavallan hallituksen yhteistä koulutustilaisuutta. Englanninkielinen ”Workshop on Strategy for Acquisition, Effective Management and Dissemination of Intellectual Property Information” -koulutus järjestettiin Addis Abebassa Etiopiassa 12.–14. marraskuuta viime vuonna. Koulu-

tukseen osallistui 37 asiantuntijaa kymmenestä eri Afrikan maasta.

Tiivis kolmipäiväinen koulutus keskittyi teollisoikeustiedon peruskäsitteisiin, tiedon hankkimiseen, tehokkaaseen hallintaan ja jakamiseen. Koulutuksessa painotettiin ennen kaikkea teollisoikeustietoa keksinnöllisyyden, innovaatioiden ja teknologisen kehityksen työkaluna. Tilaisuuden juhlallisissa avajaisissa olivat mukana **Samuel Abebe** Etiopian infrastruktuuriministeriöstä, **Mesert Bekele** Addis Abeban kauppakamarista

ja Petros Kasahuin kauppa- ja teollisuusministeriöstä.

Afrikkalaiset osallistujat olivat eri ministeriöiden, patenttiviranomaisten, tutkimuslaitosten ja yliopistojen asiantuntijoita, kuten asianajajia, insinöörejä, tuotekehittäjiä ja tutkijoita.

Koulutuksessa PRH:n kokemus esimerkkinä

Valmistin kurssimateriaalin huolella ja työstin tuhdin koulutuspaketin, kymmeniä ja

taas kymmeniä kalvoja, joissa oli mahdollisimman paljon mielenkiintoisia käytännön esimerkkejä. Haaste oli melkoinen – miten voin perehdyttää perusteellisesti ja samalla kiinnostavasti osallistujat patenti-informaatioon ja sen monimutkaiseen maailmaan?

Lisähaastetta antoi myös se tieto, että todennäköisesti käytössä ei olisikaan itsestään selvää ja tavanomaista internet-yhteyttä, vaan esimerkit ja harjoitukset pitäisi tehdä ns. off-line. Niinpä pakkasin ja poltin mukaan niin paljon patenttijulkaisu-, tunnistetieto- ja patenttiluokitus- CD-levyjä kuin mahdollista. Osallistujilla on käytössään pääsääntöisesti WIPOn tarjoama WIPOnet, siis työasema ja Internet-yhteys, joka ei kuitenkaan toimi aina hyvin – eikä joskus kuulemma ole sähköäkään saatavilla.

Matkalaukut tupaten täynnä opetusmateriaalia ja harjoituksia lensin yön yli kohti Afrikkaa. Nairobissa Keniassa vaihdoin konetta ja ihailin upeaa auringon nousua.

Mieleeni muistui opiskeluaikojen kokemukset matkaoppaana ja erityisesti ryhmän matkatavaroiden huolehtimisen lentokentillä. Jos niitä ei erikseen kyselty, niin ne saattoivat jäädä matkan varrelle.

Niinpä kohta seisoin Addis Abebaan lähtevän koneen vieressä ja huomasin, että minun laukkuni eivät olleet mukana lastauksessa. Hädissäni näytin laukkujen vastakappaleita lastausta valvovalle kenttävirkaillalle, ja kerroin, että laukuissa oli erittäin tärkeä koulutusmateriaali. Ja onneksi kysyin, sillä laukut olisi jääneet pois koneesta ja kurssimateriaali myös!

Tärkeintä on innostus, motivaatio ja verkottuminen

Ensimmäinen kurssipäivä oli jännitystä täynnä ja kaikki osallistujat odottavaisella mielin. Internet ei toiminut, ei myöskään kännykkä, mutta materiaalia sekä työasemia ja romppuja oli. Harjoitelimme perusteita ja afrikkalaiset olivat todella aktiivisia ja innokkaita.

Toisena kurssipäivänä meitä odotti yllätys: YK:n hieno mikroluokka ja sen 10 työasemaa, joissa jokaisessa oli toimiva yhteys. Iloa puhkuen pääsimme harjoittelemaan vuorotellen nyt myös 38 miljoonan patenttijulkaisun ilmaista esp@cenet-palvelua.

Kuva: Veli-Pekka Hyttinen

Keisari Menelik II perusti vuonna 1887 Etiopian pääkaupungin Entoto-vuoren kirkkaaseen vuoristoilmaan. Hän antoi sille nimeksi Addis Abeba, joka amharikin kielellä tarkoittaa "uutta kukkaa".

Aurinkoa 13 kuukautta vuodessa

Etiopia on pinta-alaltaan Espanjan ja Ranskan kokoinen maa Afrikan itäosassa päiväntasaajan pohjoispuolella. Etiopiassa on kaksi selkeästi erotettavaa vuodenaikaa: kuivakausi ja sadekausi.

Maan pääkaupunki Addis Abeba on neljän miljoonan asukkaan suurkaupunki. Se on nykyisin yksi Afrikan tärkeimmistä hallintokaupungeista.

Kuten Afrikan maissa yleisesti, niin Etiopiassakin on valtaosa asukkaista alle 20-vuotiaita lapsia ja nuoria. 67 miljoonaisesta väestöstä noin puolet on kopteja eli Etiopian ortodoksikristittyjä ja 35 prosenttia on muslimeja. Molemmat uskontokunnat elävät sulassa sovussa saaden niukan tulonsa pääasiassa maanviljelystä. Vuoristoisen ja kuivan maan vuoksi Etiopia kuuluu eittämättä Afrikan ja maailman köyhimpien maiden joukkoon.

Koptit, jotka tulivat alueelle 300-luvulla kauan ennen kuin kristinusko alkoi levitä Eurooppaan, uskovat Kristuksen syntyneen tarkalleen 7 vuotta ja 8 kuukautta meidän ajanlaskumme alkua myöhemmin. Niinpä Etiopiassa maaliskuu 2004 tarkoittaa vasta vuotta 1996 Juliaanisen kalenterin mukaan. Kalenterivuoden erikoisuuteen kuuluu lisäksi 5–6 päivän mittainen 13. kuukausi, joten Etiopiassa paistaa aurinko 13 kuukautta vuodessa.

Kolmantena päivänä kurssilaiset näyttivät olevan hyvin tyytyväisiä kurssin sisältöön, ja ilmapiiri oli afrikkalaisen välitön ja ystävällinen. Kysymyksiä esitettiin kiitettävästi ja mielipiteitä vaihdettiin ahkeraan, mikä osoitti, että osallistujat olivat omaksuneet patentti-informaation tärkeyden.

Mieltäni lämmittävää oli huomata erityisesti se, että tekemäni koulutusmateriaali ja työ tuntui arvokkaalta ja että se sai osallistujat aktiiviseksi.

Tietotekniikan viimeisimpiin hienouksiin tottuneena tämä koulutustilaisuus Afrikassa osoitti minulle, että tärkeintä on innostus ja motivaatio asiaan sekä verkottuminen ja integroituminen eikä hienot väli-

VELI-PEKKA HYTTINEN

Kirjoittaja työskentelee kirjallisuuspalveluinsinöörinä Patentti- ja rekisterihallituksessa.

Ajankohtaista

MISTÄ ON KYSYMYS? KAIKKIKO POISTETAAN REKISTERISTÄ?

Patentti- ja rekisterihallitus ja yritysten kaupparekisteristä poistaminen on viime aikoina ollut esillä viestimissä näkyvästi otsikoiden: ”Kaupparekisteri kaipaasi suursiivouksen”, ”Kymmeniä tuhansia toimimattomia yrityksiä poistetaan”, ”Kaupparekisteri poistaa toimimattomat osakeyhtiöt” ja ”Kaupparekisteri poistaa 70 000 toimimattonta osakeyhtiötä”.

Mielenkiinto kaupparekisteriä kohtaan selittyy keskustelulla, jota on käyty säännöksestä, jonka mukaan osakeyhtiöiden osakepääoman on viimeistään 31.8.2004 oltava vähintään 8 000 euroa.

Määräaikaa siirretään myöhemmäksi

Korottamisvelvollisuuden määräaikaa ollaan siirtämässä myöhemmäksi. Hallituksen esityksessä 35/2004 ehdotetaan, että määräajasta säädetään erikseen lailla ja korotusvelvollisuus toteutetaan osakeyhtiölain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Esitys on tarkoitettu antaa eduskunnalle vuoden 2005 aikana.

Oikeusministeriön osakepääoman takautuvaa korotusta selvittävä työryhmä esitti toimimattomien osakeyhtiöiden poistamista kauppa-

rekisteristä mahdollisimman nopeasti.

Poistomenettely perustuu verotietoihin

Patentti- ja rekisterihallituksessa onkin selvitetty poistomenettelyn vaatimat toimenpiteet.

Tarkoituksenmukaisin peruste poistoille olisi osakeyhtiölain 13:4 §:n mukainen tilinpäätösasiakirjojen rekisteröimisvelvollisuuden laiminlyönti. Poistomenettelyyn otettaisiin mukaan vain yhtiöt, jotka myös verottajan tietojen mukaan ovat toimimattomia.

Poistomenettely kestäisi muutaman vuoden ja osakeyhtiöitä poistettaisiin ehkä 75 000.

Ei vielä toimeenpantavia päätöksiä

Poistomenettelyssä on kuitenkin avoimia kysymyksiä eikä sen aloittamisajankohtaa ole vielä tiedossa.

Aloittamisesta tiedotetaan tehokkaasti. Lisäksi poistomenettelyyn tuleville osakeyhtiöille lähetetään kirje, jossa kehoitetaan toimittamaan tilinpäätösasiakirjat rekisteröitäväksi.

On tärkeää, että yhtiöiden yhteystiedot yritys- ja yhteisötietojärjestelmässä, YTJ:ssä ovat ajantasalla.

MATTI AHOLA

UUSI VUOSIKERTOMUS

Uusi vuosikertomus on ilmestynyt suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Vuosikertomus on luettavissa PDF-muodossa Patentti- ja rekisterihallituksen kotisivuilla.

www.prh.fi

perusputsaus kaupparekisteriin

Kuva: Leena-Liisa Lehtinen

TAVARAMERKKI- JA MALLILINJALLE UUSI JOHTAJA

Tavaramerkki- ja mallilinjan linjanjohtajana aloitti vuoden alussa varatuomari **Eija Nuorlahti-Solarmo**. Hän työskennellyt Patentti- ja rekisterihallituksessa vuodesta 1979 lähtien.

Nuorlahti-Solarmo on työskennellyt muiden muassa hallinto-osaston vs. toimistopäällikkönä, oikeudellisen osaston toimistopäällikkönä ja laki- ja henkilöstöjohtajana.

Viimeisempänä Nuorlahti-Solarmo on ollut kansainvälisten ja laki- asioiden johtaja. Lisäksi Nuorlahti-Solarmo on uransa aikana Patentti-

ja rekisterihallituksessa toiminnut lukuisten viraston toimialaan liittyvien toimikuntien ja muiden työryhmien jäsenenä tai puheenjohtajana.

Ennen Patentti- ja rekisterihallitusta Nuorlahti-Solarmo työskenteli muun muassa nuorempana hallintosihteerinä opetusministeriössä, kansliannotaarina ja vt. käräjätuomarina Espoon tuomiokunnassa sekä lakimiehenä rautatiehallituksessa.

Kehittämisprojekti selvittää toimintaympäristöä

– Koska tavaramerkkien ja mallien toimintaympäristö on viime vuosina muuttunut,

pohdimme tämän vuoden aikana tavaramerkkien ja mallien tulevaisuuden näkymiä ja haasteita. Kehittämis-työhön olemme ottaneet avuksemme asiantuntijoita, Nuorlahti-Solarmo kertoo.

Kehittämisprojektiin on asiantuntijoiksi valittu liikkeen johdon konsultit **Jussi-Pekka Björkroth** ja **Jari Johansson** Auros Consultingista. Projektin työn tulokset valmistuvat lähiaikoina.

– Kehittämisprojektin tarkoituksena on selvittää oman henkilöstön ja avainsidosryhmien näkemyksiä. Toimintaympäristön analyysiin perustuen tehdään visiot ja strategiat, Nuorlahti-Solarmo kiteyttää kehittämisprojektin tavoitteet.

LEENA-LIISA LEHIKONEN

KAUPPAREKISTERIN KUULUTUKSET NETISSÄ

Oikeusrekisterikeskus on avannut uuden kuulutusrekisterin huhtikuun alussa. Rekisterissä on kaikki ne Patentti- ja rekisterihallituksen kuulutukset, jotka julkaistaan virallisessa lehdessä ja jotka liittyvät velallisen intressiin.

www.kuulutusrekisteri.oikeus.fi

WIPO KANNUSTAA LUOVUUTEEN

YK:n henkisen omaisuuden järjestön WIPO:n maailman henkisen omaisuuden päivää vietettiin jo neljännen kerran huhtikuun 26. päivänä. Vuoden teemana on ”Luovuuteen kannustaminen.”

WIPO:n pääjohtaja **Kamil Idriksen** mukaan maailman henkisen omaisuuden päivä tarjoaa kaikkien maiden kansalaisille tilaisuuden pohtia, miten tärkeitä luovuus ja innovaatiot ovat rakennettaessa parempaa maailmaa.

Idriksen mukaan monet hallitukset ovat oivaltaneet tämän tosiasian ja sisällyttävät henkisen omaisuuden huomiioonottavia toimintatapoja kehitysstrategioihinsa. WIPO:n tavoitteena on avustaa kaikkia maita näissä pyrkimyksissä.

Ajankohtaista

INNOVATIIVISUUS JA TYÖLLISYYS VAIKUTTAVAT TOISIINSA

Innovaatioiden ja innovaatiokyvykkyyden ja -halukkuuden yhteys työllisyyteen on askarruttanut pitkään eri toimijoita myös julkisen hallinnon alueella. Tutkimusten myötä alkaa hahmottua kuva siitä, että merkittävästi tuotekehitystoimintaan panostavilla yrityksillä on ratkaiseva asema uusien ja pysyvien työpaikkojen synnyttämisessä.

Erityisesti pk-yrityksillä tämä positiivinen yhteys on korostuneempi. Innovatiivisuuden ja työllistävyyden välillä on selvä positiivinen suhde. Tutkimustulokset osoittavat myös, että uusien teknologioiden hyödyntämisen lisäksi merkittäviä pk-yritysten työllistävyyttä edistäviä voimia ovat luovuus, johtajuus ja yrittäjyys.

Innovaatioystäväallinen ympäristö on tuotekehitystä kannustava, ja henkisen pääoman järjestelmä (IP-järjestelmä) muodostaa suuren osan toimintaympäristön innovaatioystäväisyydestä. Yrityksillä on käytettävissään todella järeitä kilpailukeinoja tuotekehityksensä ja markkinointinsa tueksi.

Tekijänoikeudet, liikesalaisuus, tavaramerkki- ja mallioikeus, hyödyllisyysmalli ja patenti muodostavat järjestelmän, jonka myötä yrittäjyyden

riskejä voidaan merkittävästi pienentää.

Eri ajanjaksoille ulottuvien yksinoikeuksien lisäksi järjestelmä tarjoaa hyvän näkökulman kilpailijatietomaailmaan, ja erityisesti tuotekehitykseen.

Tuotekehitykseen käytetystä panoksesta jopa 30–50 prosenttia on huonosti sijoitettua, kehitetään uudelleen jo olemassa olevia ja dokumentoituja ratkaisuja. Patenti-informaation avulla tätä päällekkäisyyttä voidaan merkittävästi vähentää.

Patenti-informaatio tietolähteenä

Patenti-informaatio tuotekehityksen tietolähteenä on vielä varsin tuntematon ja niukasti hyödynnetty yritysten nykyis-

ten tietolähteiden ja tiedonhankintatapojen joukossa. Se on kuitenkin sisällöltään, ajantasaisuudeltaan ja rakenteeltaan ylivoimainen verrattuna yritysten muihin ulkoisiin tietolähteisiin. Nykyisellään sen saatavuus on myös kohtuullista, koko kasvava tietomäärä on kokonaisuudessaan sähköisessä muodossa, ja saatavissa muun muassa Internetin kautta sekä ilmaisipalveluna, että hakupalveluilla jalostettuna, maksullisena palveluna.

Kynnyksenä tietolähteen käytölle voidaan pitää tietolähteen tuntemattomuutta, lähteen koosta johtuvaa relevantin tiedon hakemisen vaativuutta, ja toisaalta tuloksien tulkinnan vaatimaa opastusta.

Haasteena järjestelmän laajentaminen

Haasteen kansalliselle kilpailukyvyillemme muodostaa se, kuinka hyvin eri osapuolet ja toimijat innovaatiojärjestelmässä onnistuvat laajentamaan järjestelmän hyväksikäyttöä lisäämällä tietoisuutta ja parantamalla erityisesti pk-yrityksille suunnattuja, henkisen pääoman suojajärjestelmän ja tietovarantojen käyttöä edistäviä palveluja.

Oman osansa haasteesta saavat myös pk-yritykset, joille osaamisen ja tiedon tehokas hallinta edellyttää myös tietämyksen, työtapojen ja hyvien ratkaisujen kehittämistä ja jakamista yrityksessä.

Toimiakseen markkinata-

LUOVUUS JA YRITTÄJYYS:

Henkisen omaisuuden järjestelmän käyttäminen yrittäjyyden ja pk-yritysten kehityksen sekä työllisyyden edistämiseen

lousjärjestelmä tarvitsee jonkin välineen, jonka avulla tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan tehtävät investoinnit on mahdollista saada kannattaviksi ja markkinointiponnistelut erottuvammiksi. IP-järjestelmä toimii juuri näin, se antaa yrittäjälle yksinoikeuksia määrääjäksi. Järjestelmä kannustaa ja palkitsee, edistää innovatiivisuutta sekä ajaa yhteistä etua tuomalla teknologian tulokset jo varhaisessa vaiheessa kaikkien saataville maailmanlaajuisesti.

Kun IP-järjestelmää tarkastellaan osana innovaatiojärjestelmää ja innovaatiopolitiikkaa, järjestelmistä vastaavien viranomaisten ja muiden yhteisöjen erityisenä vastuuna on järjestelmän mahdollisimman täysipainoinen ja tehokas hyödyntäminen sekä sen tarjoaminen eri muodoissaan ja eri kanavien kautta asiakkaidensa ja sidosryhmiensä hyödyksi, kansallisen kilpailukyvyyn ja työllisyyden säilyttämiseksi ja parantamiseksi muuttuvissa olosuhteissa.

MIKA WARIS

VANHOJEN YHTIÖIDEN OSAKEPÄÄOMAN KOROTUS SIIRTYY

Vuonna 1997 osakeyhtiölakia uudistettiin. Euroon siirtymisen jälkeen uudeksi osakepääoman vähimmäisrajaksi tuli 8 000 euroa. Vanhoille yhtiöille säädettiin velvollisuus korottaa tätä pienempi osakepääomansa uudelle rajalle. Kaupparekisteri-ilmoitus korotuksesta pitäisi saattaa vireille viimeistään 31.8.2004.

Jos eduskunnalle äskettäin annettu uusi hallituksen esitys johtaa lainmuutokseen, tarve korottaa osakepääomaa uudelle rajalle kuitenkin lykkääntyy tuonemmaksi. Tarkemmasta aikataulusta säädettäisiin osakeyhtiölain kokonaisu muutoksen yhteydessä.

Asiakokonaisuutta siihen liittyvine eri vaihtoehtoineen on taustoitettu oikeusministeriön kotisivuilla (www.om.fi). Lainmuutoshankkeen edetessä on Patentti- ja rekisterihallituksen kotisivuilla (www.prh.fi) kerrotaan muuttuuko laki ja millä tavalla sekä saavatko yhtiöt lisäaikaa osakepääomansa korottamiselle.

Kaupparekisterin neuvonasta voi kysyä tilanteen etene mistä puhelimitse numerosta (09) 6939 5900.

Asunto-osakeyhtiölain mukaisten vanhojen yhtiöiden ei tarvitse korottaa osakepääomaansa uudelle rajalle.

OLLI VENTO

PRH:N KIRJASTO TIETOPÄIVILLÄ

Tietopäivät 2004 -tapahtuma järjestettiin maaliskuussa teemalla informaatiosta integraatioon. Marina Congress Centeriin Katajanokalle kokoontui tietoammattilaisia sankoin joukoin. Patentti- ja rekisterihallituksen kirjasto vei paikalle viraston sähköisiä palveluja esittelevän iskujoukkonsa:

Veli-Pekka Hyttisen, Kristiina Lahtelan ja Mirja Lehikoisen.

PRH:n sähköiset palvelut internetissä kiinnostivat yleisöä etenkin, kun perustieto on maksutonta ja maksullisten palvelujen kirjo on monipuolinen ja muunneltavissa asiakkaan vaatimusten mukaiseksi.

PRH:n kotisivujen kautta voi tutustua jo kaikkien linjojen tutkimusaloihin. Ilmaisia tietokantoja verkossa ovat: kirjaston kirjatietokanta KITInet, yritysten yhteys- ja tunnistetietoja ylläpitävä YTJ, yhdistysten perustietoja tarjoava Yhdistysnetti, tavaramerkkitietokanta, rekisteröityjä malleja esittelevä Mallinetti, patenttijulkaisuja sisältävät Esp@cenet, PatInfo, ja FI-EP -tietokannat sekä hyödyllisyysmallien Hymanetti.

RIITTA AUTERE

Ajankohtaista

Kuva: Leena-Liisa Lehtikoinen

PRH SYKSYN MESSUILLA

ALIHANKINTA 2004 15.–17.9.

Tampereen Pirkkahallissa

MYYNTI & MARKKINOINTI 2004 16.–17.9.

Helsingin Messukeskuksessa

BIOTEC 2004 22.–23.9.

Helsingin Wanhassa Satamassa

TEKNIikka 2004 6.–8.10.

Jyväskylän paviljongissa

INNOSUOMEN TÄMÄ VUOSI AVATTIIN SEMINAARISSA

Valtakunnallinen INNOSUOMI-projekti pyörähti käyntiin maaliskuun puolivälissä järjestetyssä avaus- ja aktivointitilaisuudessa. Patentti- ja rekisterihallituksen Innotalossa järjestetyssä tilaisuudessa olivat läsnä maakunnallisten toimikuntien edustajia ja Innosuomen työvaliokunnan jäseniä.

Tilaisuudessa julkistettiin vuoden 2004 teema ”Luovuus ja pk-yritykset – Henkinen omaisuus ja innovaatiot hyvinvoinnin edistäjinä”. Henkinen omaisuus on tämän päivän ”öljy”, osaamiseen perustuvan yritystoiminnan moottori.

Taludellinen menestys ja siihen liittyvät sosiaaliset ja kulttuuriset hyödyt riippuvat innovaatiokyvyn, tiedon ja ideoiden luomisesta ja johtamisesta.

Tänä vuonna kymmenen vuotta täyttävä INNOSUOMI pyrkii korostamaan pk-yritysten henkisten voimavarojen ja henkisen omaisuuden järjestelmän keinoja innovaatio toiminnan, liiketoiminnan ja työllisyyden edistämiseksi.

Yrityksen aineeton omaisuus – joka vaihtelee henkisestä pääomasta ja tietotaidosta keksintöihin, brandeihin, malleihin ja muihin yrityksen luovuuden ja innovaatiokyvyn tuotteisiin – on tänä päivänä usein arvokkaampaa kuin sen aineellinen omaisuus.

Tilaisuudessa kuultiin

muiden muassa **Marja-Leena Mansalaa** IPR-instituutista ja **Nappu Rouhiaista** työministeriöstä.

Mansala puhui immateriaalioikeuksista ja innovatiivisuudesta, josta kerrotaan tarkemmin tässä numerossa sivulla 27.

Rouhiainen kertoi työministeriön työelämän kehittämishohjelmasta (TYKES). Ohjelmalla pyritään kehittämään työpaikkojen toimintatapoja siten, että johto ja henkilöstö yhteistoiminnassa kykenevät entistä paremmin itse ratkomaan ongelmiaan ja löytämään vastauksia kehittämistarpeisiinsa.

Ohjelma kestää kuusi vuotta. Tavoitteena on aloittaa tuhat kehittämisprojektiä, joihin osallistuu noin 250 000 työntekijää.

SAMI SUNDSTRÖM

IMMATERIAALIOIKEUDET TUKEVAT INNOVATIIVISUUTTA

INNOSUOMEN maaliskui-
seen verkostotapaamiseen oli
kutsuttu varatuomari, pää-
sihteeri **Marja-Leena Mansala**
IPR University Centeristä
puhumaan immateriaalioi-
keuksista ja henkisestä omai-
suudesta.

Mansala kertoi erilaisista
immateriaalioikeusmuodoista,
jotka tulisi huomioida yrityk-
sen perustamisvaiheessa, tuo-
tekehityksessä ja markkinoin-
nissa.

– Immateriaalioikeudet
mahdollistavat, että henkisen
työn tuloksia voidaan hyödyn-
tää taloudellisesti. Oikeudet
ovat yrityksen henkistä omai-
suutta, pääomaa, joka ei näy
numeroina taseessa, Mansala
tiivistä immateriaalioikeuksien
merkityksen.

Näitä immateriaalioikeuksia
ovat Patentti- ja rekisterihalli-
tuksen toimialaan kuuluvat toi-
minimi, hyödyllisyysmalli, mal-
lisuoja, patentti ja tavaramerkki.
Lisäksi immateriaalioikeuk-
siin kuulu myös tekijänoikeus.

– Immateriaalioikeudet syn-
tyvät luonnollisille henkilöille
ja ne ovat siirtokelpoisia. Teki-
jänoikeus syntyy aina teoksen
myötä, mutta muita immate-
riaalioikeuksia täytyy hakea,
Mansala kuvasi peruseroja.

Immateriaalioikeudet ovat
yksinoikeuksia, jotka mahdol-
listava tietyn toimintareviirin.
Ne ovat toisin sanoen kielto-
oikeuksia.

– On siis löydettävä oma
tapa ilmaista sama asia tai jol-
lain muulla tavoin on päästävä
samaan lopputulokseen. Voisi
sanoa, että immateriaalioikeu-
det tukevat innovatiivisuutta,
luovuutta.

Immateriaalioikeudet eivät
ole teknologia sidonaisia,
vaan samat säännöt ovat kai-
killa.

– On muistettava, että oike-
us ei siirry automaattisesti väli-
neestä toiseen, jos sitä ei ole
erikseen haettu. Tavallisesti asia
tulee esiin tekijänoikeuksien
kohdalla. Jos esimerkiksi on
sovittu, että valokuvaa käyte-
tään painotuotteessa, niin ku-
van käyttö kotisivuilla ilman
eri sopimusta on vastoin teki-
jänoikeuslakia.

Mansala muistutti, että
tuotteen keksimiseen, tuote-
kehitykseen ja markkinointiin
satsattu taloudellinen panos
saattaa mennä hukkaan, jos ei
ole riittävän ajoissa haettu suo-
jaa. Jos teknologisesti uusi ja
hyvä ratkaisu julkistetaan suo-
jaamatta, esimerkiksi patentoi-
matta, kopioinnin riski on mitä
todennäköisin. Eikä investoin-
neille tule katetta.

– Markkinointivaiheessakin
investointi saattaa mennä hara-
koille, jos tuotteen nimeä ei ole
tarkistettu. Nimen vaihtami-
nen kesken kaiken tulee kalliik-
si, Mansala kertoi.

LEENA-LIISA LEHIKONEN

Kuvat: Leena-Liisa Lehikoinen

UUSI JOHTAJA HOITAMAAN KANSAINVÄLISIÄ JA LAKIASIOITA

Varatuomari **Eero Mantere** on
aloittanut toukokuun alussa
Patentti- ja rekisterihallituksen
kansainvälisten ja lakiasiain
johtajana. Mantere siirtyi
Patentti- ja rekisterihallituk-
seen kaupp- ja teollisuusmi-
nisteriöstä (KTM).

Mantere työskenteli KTM:n
esikunnassa neuvottelevana
virkamiehenä ja hän vastasi
koko ministeriötä koskevista
keskeisistä hankkeista. Aikai-
semmin Eero Mantere työsken-
teli ministeriön markkinaosas-
tolla ulkomaankauppaministe-
rin tukena ja siinä tehtävässä
muun muassa Suomen EU-
puheenjohtajakaudella neuvos-
ton sisämarkkinatyöryhmän
puheenjohtajana.

Vuosina 1994–1997 Eero
Mantere työskenteli Suomen
EU-edustustossa Brysselissä
KTM:n hallinnonalan asian-
tuntijana. Keskeinen osa hänen
työtään oli silloin teollisoikeu-
det, sillä hän osallistui Suomen

edustajana patenteja, tavara-
merkkejä ja mallisuoja- ja käsitte-
levien EU:n lainsäädäntöä
valmistelevien työryhmien
työskentelyyn.

Vuosina 1989–1994 Eero
Mantere toimi KTM:n teolli-
suusosastolla lainvalmisteluteh-
tävässä vastuualueenaan erityi-
sesti teollisoikeuksia, kauppare-
kisteriä sekä Patentti- ja rekis-
terihallitusta koskevat säännök-
set. Tässä tehtävässä hän osal-
listui Suomen valtuuskunnan
jäsenenä lukuisiin WIPOn
kokouksiin. Hän osallistui
valtuuskunnan jäsenenä myös
Suomen EPO-jäsenyyttä koske-
viin neuvotteluihin.

Vuoden 1992 Eero Mantere
oli virkavapaana ministeriöstä
ja työskenteli Genevessä EFTAn
sihteeristössä osallistuen muun
muassa ETA-sopimuksen teol-
lisoikeuksia koskevien säännös-
ten muotoiluun.

LEO LEHDISTÖ

Svensk resumé

Den utlokaliserade PRS – Hela Finlands PRS

Patent- och registerstyrelsen har varit föremål för olika utlokaliseringssträvanden från och med början av 70-talet. En utlokaliseringskommitté föreslog då att PRS i sin helhet skulle förflyttas från Helsingfors till Vasa. Förflyttningen förverkligades dock inte, såsom inte heller de övriga utlokaliseringsplanerna som kommittén då föreslog, men förespråkare av utlokalisering har med jämna mellanrum tagit fram PRS som ett möjligt utlokaliseringssubjekt.

Riksdagen har till och med två gånger behandlat ärendet på 90-talet. År 1994 konstaterade riksdagen att det inte finns någon anledning att utlokalisera, utan förflyttade däremot föreningsregistret till PRS, eftersom den ansåg att synergifördelarna av ett enhetligt ämbetsverk också hjälper föreningsregistret som då kämpade med alltför långa behandlingstider.

Fastän föreningsregistrets behandlingstider i PRS ganska snabbt sjönk från 19 till under 4 månader, och samma tendens gällde också för alla andra behandlingstider, räckte det inte till för alla. Riksdagen var tvungen att återkomma till PRS:s utlokalisering på nytt endast tre år senare.

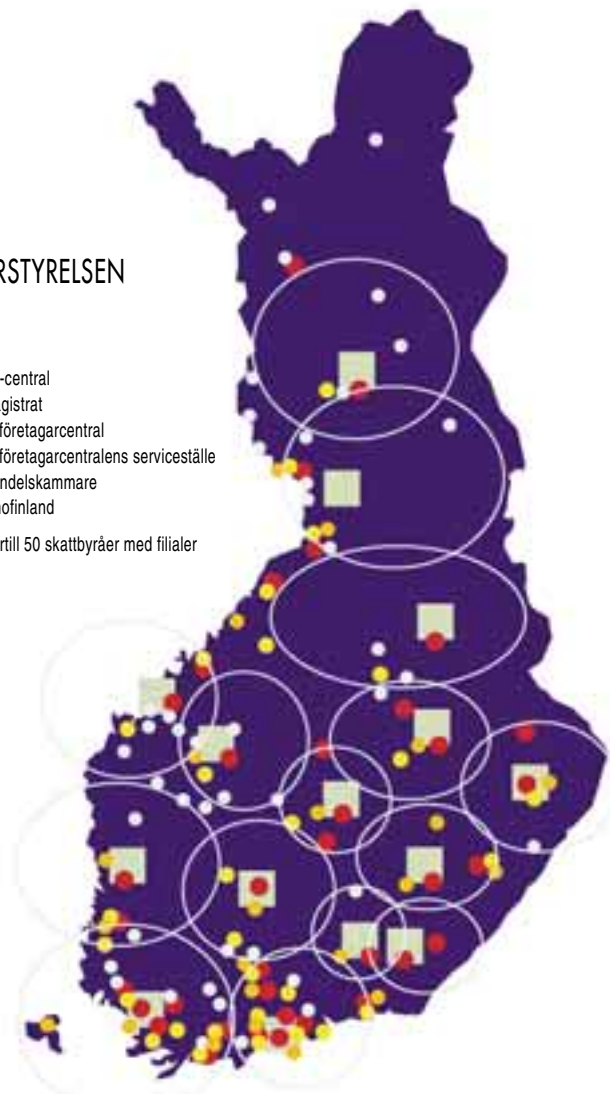
Efter finansutskottets grundliga utredningsarbete beslöt riksdagen, igen enhälligt, att det inte finns någon anledning att utlokalisera eller dela upp PRS. Den fungerar bra i sin nuvarande form.

Regionala enheter runt om i Finland

Enligt lagen om Patent- och registerstyrelsen (2 §) har PRS till uppgift att främja den tekniska och ekonomiska utvecklingen. I detta arbete har man i hög grad beaktat främjandet av en balanserad regional struktur och livskraft i hela landet. Grunden för vår kundinriktade verksamhet är att vår service är snabb, flexibel och lättillgänglig i PRS:s Innohus, på regionala

DEN UTLOKALISERADE PATENT- OCH REGISTERSTYRELSEN

- TE-central
- Magistrat
- Nyföretagarcentral
- Nyföretagarcentralens serviceställe
- Handelskammare
- InnoFinland
- Därtill 50 skattbyråer med filialer

serviceställen och via datanät. Med detta som utgångspunkt har Patent- och registerstyrelsens tjänster under de senaste tio åren kraftigt utlokaliserats.

PRS:s regionala enheter är för närvarande alla TE-centraler, magistrater, handelskammare, nyföretagarcentraler samt skattebyråer via företags- och organisationsdatasystemet (FODS). Dessutom har PRS ett samarbetsavtal med uppfinningsombuden

vid varje TE-central och med tolv innovationsombud vid universiteten och högskolorna.

Även om majoriteten av vår kundkrets finns i huvudstadsregionen, konkretiseras i den kraftiga utlokaliseringen vår nutida tyngdpunkt, d.v.s. förbättring och utbyggnad av vår kundservice.

LEO LEHDISTÖ

Föreningsregistret återspeglar samhälleliga förändringar

Att Finland är föreningarnas förlovade land är inte en ogrundad fras. I föreningsregistret som upprätthålls av PRS:s enhet för föreningsärenden har ungefär 122 000 registrerade och verksamma föreningar antecknats. Årligen inkommer 18 000–20 000 anmälningar angående föreningar. Av dessa gäller 2000–3000 anmälningar grundandet av en förening och årligen upplöses 500–1000 föreningar.

Enligt 1 § föreningslagen får en förening bildas för gemensamt fullföljande av ett ideellt syfte. Begreppet ideellt syfte är mycket omfattande och har endast fantasin som gräns. Således finns det i föreningsregistret allt från föreningar med anknytning till fackföreningsverksamhet och politiska partier till föreningar för forskning av obefintlighet.

Mellan dessa rymms alla möjliga idrottsföreningar, kulturföreningar: musik, teater, litteratur, målning samt sociala föreningar: servicehus för äldre, barndagvård, arbetslösa, utslagna, mobbade, veteraner, föreningar med anknytning till livsåskådning. Och detta är endast början av listan.

Det är lätt att grunda en förening och för att trygga föreningsfriheten är det också billigt. Stiftaren kan vara en naturlig person eller ett samfund med rättskapacitet. Tre personer som är över 15 år gamla kan grunda en förening.

I sin verksamhet har föreningsregistret alltid ansett det viktigt att upprätthålla fungerande kontakter med det praktiska föreningslivet. I Patent- och registerstyrelsen sammanträder regelbundet delegationen för föreningsärenden med representanter från Finlands största partier, intresseorganisationer och idrottsliv.

Ytterligare information om föreningsregistret tillhandahålls via Patent- och registerstyrelsens webbsidor på adressen www.prh.fi.

RIITTA LAE

INNOFINLAND 2004

Årets tema är ”Kreativitet och sm-företagen. Intellectuell egendom och innovationer som välfärdens befrämjare”. Förutom den nationella INNOFINLAND-tävlingen anordnas också regionala evenemang, INNOSKOLA-idéjakten för skolbarn, i vilken grundskolans första och andra klasser i hela landet samt elever i yrkesskolor i Tammerforsregionen deltar, INNOINT uppfinningstävlingen för beväringar samt Innoveckan i slutet av året som kulminerar i utdelningen av de nationella INNOFINLAND-prisen på INNOFINLAND-huvudfesten.

Det praktiska arbetet av projektet INNOFINLAND sker i de regionala kommittéerna nära deltagarna. De regionala kommittéerna eller juryerna leds av TE-centralerna och består vanligen av ett uppfinningsombud, en kommunikationsansvarig och lokala experter. I år önskas också ett entusiastiskt deltagande från Åland, där INNOFINLAND representeras av Ålands Teknologicentrum.

Nytt jämfört med föregående år är att tävlingsförslagen skall sändas direkt till de regionala juryerna i TE-centralerna. Av dessa förslag väljer och belönar juryerna regionala vinnare. Juryerna sänder de bästa

förslagen vidare till den nationella tävlingen.

Gallringen av de förslag som sänts till den nationella tävlingen utförs av INNOFINLANDS arbetsutskott. I utskottet finns i år upp till elva representanter från INNOFINLANDS bakgrundsorganisationer. Ordförande är Uppfinningsstiftelsens verksamhetsledare **Juha Jutila**. Vid behov ber arbetsutskottet om utlåtanden av experter.

SAMI SUNDSTRÖM

Foto: Juha Raatikainen/PRSs arkiv

Svensk resumé

Foto: Leena-Liisa Lehtikoinen

PERSONALNYHETER

Eija Nuorlahti-Solarmo – ny linjedirektör för varumärkes- och mönsterlinjen

Vicehäradshövding **Eija Nuorlahti-Solarmo** tillträdde som linjedirektör för varumärkes- och mönsterlinjen i början av året. Hon har arbetat vid Patent- och registerstyrelsen från och med år 1979. Nuorlahti-Solarmo har bland annat arbetat som ställföreträdande byråchef vid administrativa avdelningen, byråchef vid juridiska avdelningen och direktör för juridiska och personalärenden.

Senast har Nuorlahti-Solarmo varit direktör för internationella och juridiska ärenden. Dessutom har Nuorlahti-Solarmo under sin karriär vid Patent- och registerstyrelsen handhaft flere uppgifter som medlem eller ordförande i kommittéer och andra arbetsgrupper i anknytning till PRS:s verksamhetsområde.

LEENA-LIISA LEHIKONEN

Eero Mantere – ny direktör för internationella och juridiska ärenden

Vicehäradshövding **Eero Mantere** har i början av maj tillträtt som direktör för internationella och juridiska ärenden vid Patent- och registerstyrelsen.

Mantere arbetade tidigare på handels- och industriministeriet, där han var konsultativ tjänsteman på staben. I denna tjänst omfattade hans arbetsområde för hela ministeriet gemensamma projekt.

LEO LEHDISTÖ

Foto: Leena-Liisa Lehtikoinen

ÅRSBERÄTTELSE PÅ SVENSKA

Den nya årsberättelsen har utkommit på finska, svenska och engelska. Den kan läsas i PDF-format på Patent- och registerstyrelsens webbsida på adressen

www.prh.fi

ÖVERSÄTTNING: HELI LUCENIUS
OCH MARINA SJÖHOLM,
PATENT- OCH REGISTERSTYRELSEN

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS PATENT- OCH REGISTERSTYRELSEN

Arkadiankatu / Arkadiagatan 6 A
(PL / PB 1140)
00101 Helsinki / Helsingfors
puhelin / tel. (09) 6939 500
faksi / fax (09) 6939 5328
etunimi.sukunimi@prh /
fornamn.efternamn@prh.fi
kirjaamo@prh.fi /
registratur@prh.fi
www.prh.fi

PATREK-ASIAKASPALVELU / PATREK-KUNDSERVICE

Arkadiankatu / Arkadiagatan 6 A
00100 Helsinki / Helsingfors
avoinna ma-pe klo 8.00-16.15
öppen mån-fre kl 8.00-16.15

PRH:n postilaatikkoon ja
faksiin (09) 6939 5328
ma-pe klo 20.00 mennessä
saapuneet lähetykset kirjataan
saapuneiksi samana päivänä.

Försändelser som har inlämnats
i PRS:s postlåda eller via telefax-
apparaten (09) 6939 5328 mån-fre
senast kl. 20.00 registreras som
inkomna samma dag.

KIRJASTO / BIBLIOTEK

Olavinkatu / Olofsgatan 1
00100 Helsinki / Helsingfors
avoinna ma-pe klo 8.00-16.15
öppet mån-fre kl 8.00-16.15

INNOGALLERIA / INNOGALLERIET

Olavinkatu / Olofsgatan 1
00100 Helsinki / Helsingfors
avoinna ma-pe klo 8.00-16.00
öppet mån-fre kl 8.00-16.00

vapaa pääsy / fritt inträde

TERVETULOA! / VÄLKOMMEN!

TYÖVOIMA- JA
ELINKEINOKESKUKSET
www.te-keskus.fi
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@te-keskus.fi

ETELÄ-POHJANMAAN
TE-KESKUS
Yrityspalvelupiste
Huhtalantie 2
60220 Seinäjoki
Puhelin (06) 416 3555
Faksi (06) 416 3616

ETELÄ-SAVON TE-KESKUS
Yrityspalvelupiste
Mikonkatu 3-5
50100 Mikkeli
Puhelin (015) 466 4000
Faksi (015) 466 4210

HÄMEEN TE-KESKUS
Yrityspalvelupiste
Rauhankatu 10
15110 Lahti
Puhelin (03) 851 5222
Telefaksi (03) 752 1450
Hämeenlinnan toimipiste
Linnankatu 6
13100 Hämeenlinna
Puhelin (03) 851 5230
Faksi (03) 851 5226

KAAKKOIS-SUOMEN
TE-KESKUS
Yrityspalvelupiste
Salpausselänkatu 22
45100 Kouvola
Puhelin (05) 211 7202
Faksi (05) 211 7210
Yrityspalvelupiste
Snellmaninkatu 10
53100 Lappeenranta
Puhelin (05) 211 7400
Faksi (05) 211 7409

KAINUUN TE-KESKUS
Yrityspalvelupiste
Kalliokatu 4
87100 Kajaani
Puhelin (08) 61 631
Faksi (08) 616 3230

KESKI-SUOMEN TE-KESKUS
Yrityspalvelupiste
Cygnaeuksenkatu 1
40100 Jyväskylä
Puhelin (014) 410 4600
Faksi (014) 410 4606

LAPIN TE-KESKUS
Yrityspalvelupiste
Ruokasenkatu 2
96200 Rovaniemi
Puhelin (016) 368 7100
Faksi (016) 368 7106
Kemin palvelupiste
Asemakatu 19
94100 Kemi
Puhelin (016) 368 7400
Faksi (016) 368 7419

PIRKANMAAN TE-KESKUS
Yrityspalvelupiste
Kauppakatu 4
33100 Tampere
Puhelin (03) 256 5300
Faksi (03) 256 5329

POHJANMAAN TE-KESKUS
Yrityspalvelupiste
Hovioikeudenpuistikko 19 A
65100 Vaasa
Puhelin (06) 329 6300
Faksi (06) 329 6480

POHJOIS-KARJALAN
TE-KESKUS
Yrityspalvelupiste
Kauppakatu 40 B
80100 Joensuu
Puhelin (013) 246 111
Faksi (013) 246 4659

POHJOIS-POHJANMAAN
TE-KESKUS
Yrityspalvelupiste
Viestikatu 1
90100 Oulu
Puhelin (08) 536 8000
Faksi (08) 536 8031

POHJOIS-SAVON TE-KESKUS
Yrityspalvelupiste
Käsityökatu 41
70100 Kuopio
Puhelin (017) 617 5111
Faksi (017) 617 5271

SATAKUNNAN TE-KESKUS
Yrityspalvelupiste
Pohjoisranta 11
28100 Pori
Puhelin (02) 620 4000
Faksi (02) 620 4001

UUDENMAAN TE-KESKUS
Yrityspalvelupiste
Maistraatinportti 2
00240 Helsinki
Puhelin (09) 2534 2111
Faksi (09) 2534 2000

VARSINAIS-SUOMEN
TE-KESKUS
Yrityspalvelupiste
Ratapihankatu 36
20100 Turku
Puhelin (02) 210 0520
Faksi (02) 210 0521

Työvoima- ja
elinkeinokeskus
Arbetskrafts- och
näringscentralen

INNOSUOMI
1994-2004

INNOSUOMI 10 VUOTTA

INTERNETISSÄ
JUHLASIVU JA VIDEOARKISTO
www.innosuomi.fi

INNOGALLERIAN NÄYTTELYSSÄ
ESILLÄ
PALKITTUJEN KIRJO

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS
Innogalleria
Olavinkatu 1, Helsinki
Avoinna ma-pe klo 8.00-16.00

Vapaa pääsy